

glasilo delovne organizacije **dimos**

LJUBLJANA, JULIJ 1982

198337

LETO XXI. ŠT. 7-112

**JULIJ 1941 MESEC VSTAJ. 22. JULIJ
DAN VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA**

NALOGE KOMUNISTOV PO 12. KONGRESU

Uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je naša bistvena naloga. V resnici to pomeni boj za krepitev resnične družbene moči združenih delavcev, za uresničitev našega družbenoekonomskega sistema in za takšen družbenoekonomski razvoj, ki bo temeljil na razpoložljivih materialnih možnostih. To je enoten proces, ki terja vztrajno angažiranje delovnih ljudi, zveze komunistov in vseh socialističnih subjektivnih sil.

Problemi na področju ekonomskih odnosov s tujino so se koncentrirali in zaostriili skoraj do skrajnosti. Tako se je v daljšem obdobju zmanjšal dežel našega izvoza v svetovnem izvozu, v družbenem proizvodu pa je prepolovljen, (v zadnjih letih se kaže določeno izboljšanje). V nasprotju s tem se je stalno večal uvoz energije, surovin, reprodukcijskega materiala opreme in tehnologije. Zaradi tega sta nastajala čedalje večji primanjkljaj v trgovinski in plačilni bilanci in visoka zadolženost države v tujini, kar je postalo pomemben omejevalni dejavnik razvoja.

Odločno se moramo, spustiti v boj, da bomo popolnoma odpravili primanjklaj v plačilni bilanci in bistveno zmanjšali zadolženost države v tujini. Da bi to dosegli, moramo kre-

piti konkurenčno sposobnost gospodarstva, stalno izboljševati notranjo ekonomijo, doseči večjo dohodkovno povezanost in boljšo organiziranost poslovanja vseh organizacij združenega dela in napraviti tudi korenit zasuk pri investicijski politiki.

Nezaposlenost je še zmeraj in bo dolgo ekonomski, socialni in politični problem naše družbe, zlasti v mestih in industrijskih središčih. Neprimerna struktura šolstva veliko prispeva k težavam pri zaposlovanju. Zveza komunistov in druge vodilne organizacijske sile naše družbe morajo biti dovolj odločne pri uresničevanju ključnih nalog v razvoju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in pri reševanju velikih družbenoekonomskih problemov in nasprotij. Delavci v združenem delu še ne upravljajo z vsem dohodkom, posebej s sredstvi razširjene reprodukcije ne. To temeljno nalogo smo opravljali premalo odločno. Za socialistično samoupravljanje je izrednega pomena samoupravno urejanje odnosov v razširjeni reprodukciji pri čemur bistveno zaostajamo. Zveza komunistov mora biti dosledna pri stališčih, da se sedanji odnosi v razširjeni reprodukciji odločno spremenijo tako, da se bo krepil položaj združenega dela.

Ena izmed prednostnih nalog bi bila izboljšanje delegacij in delegatskega sistema kot temeljne oblike organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v našem družbenopolitičnem in posebej skupščinskem sistemu, na vseh ravneh. V praksi se mora še bolj konkretizirati odgovornost republik in pokrajin, tako za svoj razvoj, kakor za uresničevanje funkcij federacije in razvoj Jugoslavije kot celote.

Razvijanje socialističnega samoupravljanja je resnično najboljša pot za ustvarjalno angažiranje mladine, da enakopravno s starejšimi rodovi nosi odgovornost za razvoj družbe in da je resnični subjekt v združenem delu in pri odločanju o vseh družbenih zadevah. Naša naloga je bila in je, da spodbujamo in razvijamo svobodno in demokratično družbeno kritiko, da opogumljamo in podpiramo vse ustvarjalne sile. Pri tem je ustvarjalna kritika sestavni del graditve socializma.

Za nas je tudi pomembno, da dosežemo čimbolj enakopraven razvoj vseh delov Jugoslavije in čimbolj razporedimo proizvodne sile ne samo z vidika ekonomske smotrnosti, temveč tudi z vidika nacionalne, reprodukcijske in regionalne enakopravnosti. Komunisti ne morejo in ne smejo ostati mirni in pasivno opazovati slabosti, napak in problemov v svojem in širšem družbenem okolju in dovoliti spodkopavanja socialističnega samoupravnega sistema in pridobitev naše revolucije. Žal takšno oportunistično in indiferentno ravnanje ostaja, in to pri nekaterih izkušanih in sposobnih članov zveze komunistov. Zveza komunistov mora biti enotna.

Naš 12. kongres bo tako kot prejšnji nadaljnja spodbuda za dejavnost zveze komunistov ter delovnih ljudi in občanov pri razvijanju in nadaljnjem izpolnjevanju združenega dela, delegatskega sistema, splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, neuvrščene politike, solidarnosti z vsemi silami, ki se bojujejo za mir, neodvisnost, enakopravnost, gospodarski razvoj in družbeni napredek.

Lela Jovičević

LELA JOVIČEVIĆ je sekretarka osnovne organizacije ZK DSSS – DINOS Ljubljana. Zaposlena je kot sladkontistka in sicer od 1. novembra 1977, ko je prišla k nam iz DO Mesna industrija – Zalog. Leta 1980 je napravila trimesečni politični tečaj, ki sta ga organizirala Republiški svet ZS in Republiška konferenca ZSMS. V ZK je bila sprejeta leta 1974, za partijsko sekretarko pa je bila izvoljena 19. januarja 1982. Doma je iz Trijacija pri Bijeljini v BiH.

NAŠ OBRAČUN ZA PRVO POLLETJE

Periodični obračun za I. polletje 1982 je sestavljen na osnovi določil letnega plana in dveh rebalansov letnega plana za leto 1982, veljavnih gospodarskih predpisov določil Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982.

Zaostreni pogoji gospodarjenja se odražajo tudi v dejavnosti sekundarnih surovin. Nedorečena politika cen glede na vrednost sekundarnih surovin ter večja porabljenost sredstev sta glavna vzroka za doseganje manjše stopnje rasti dohodka. Kljub temu pa smo planska predvidevanja izpolnili in presegli, kot smo presegli tudi vse lanskoletne poslovne dosežke ob približno enakem številu delavcev na delu.

Celotni prihodek smo povečali v celotni delovni organizaciji za 53 % in s tem pre-

segli za 18 % planiranega. Primerljivi dohodek smo ob močno povečanih porabljenih sredstvih povečali za 38 % in v primerjavi s preteklim primerjalnim polletnim obdobjem za 45 % in s tem presegli planiranega za 21 %.

Sredstva za osebne dohodke smo povečali za 30 %, vendar so ostala 2 % pod planiranimi. Sredstva za poslovni sklad pa smo povečali za 55 % in s tem presegli planirana sredstva za poslovni sklad za 35 %.

Povprečni čisti doseženi mesečni osebni dohodek na

delavca znaša 18.742,00 din in je za 31 % višji od povprečja lanskega polletja in s tem pokriva v povprečju povečane življenjske stroške, le v tozdu Regeneracija tekstila je realna rast osebnih dohodkov za 8 % pod rastjo življenjskih stroškov. Materialni stroški, ki so po družbenem dogovoru pod posebno pozornostjo, ker je njihovo trošenje omejeno v razmerjih z rastjo dohodka ali v razmerju z rastjo sredstev za osebne dohodke, so se v I. polletju gibal globoko pod lanskoletnimi razmerji in so hkrati tudi pod

razmerji, objavljenimi za našo podskupino dejavnosti. Poraba sredstev skupne porabe je prav tako omejena, in se kontrolira tudi na nivoju delovne organizacije kot celote. Giblje se v okviru planiranih omejenih sredstev skupne porabe z upoštevanjem, da so se regresi za letni dopust izplačevali naenkrat v I. polletju.

Izvoz na konvertibilno področje je v letošnjem prvem polletju v DO večji za 53 % v primerjavi s preteklim letom in predstavlja 2,67 % vsega plačanega prihodka. Plan izvoza za I. polletje je bil presežen v DO za 15,8 %.

O POSLOVANJU V TOZD POS

Poslovni rezultati za prvih šest mesecev t.l. so dokaj ugodni, vendar ugotavljamo, da porabljenost sredstev še vedno izkazuje visok indeks rasti, kar povzroča padec akumulacije v primerjavi na dohodek ali čisti dohodek. Nižji indeks od planiranega izkazujemo tudi pri izplačanih osebnih dohodkih.

JEKLENI ODPADKI

Planirano količino sekundarnih surovin dosegamo s 109 %, lanskoletno količino pa s 116 %. Jeklenega vložka (težki, lahki in ostružki) smo dobavili ali izvozili skupaj 56.600 ton, kar je za 4 % več kot v istem obdobju preteklega leta. Pogodbe s

Slovenskimi železarnami so realizirane s 101 %, kar imamo, v letu težav in reregulacij za velik uspeh. Pogodbe z livarnami izpolnjujemo s 105 %, velike pa so razlike med posameznimi kupci. V zadnjem letu poslovanja z livarnami ugotavljamo, da se le-te izredno hitro (vsaj večina) prilagajajo strukturi materialov, tako da so tudi „slabše vrste“ sekundarnih surovin dobile primerno vrednotenje in uporabo. V sami strukturi odkupljenega uporabnega Je-odpadka še vedno opažamo premik v manj kvalitetni lahki odpadki na račun težkega. Znižuje se tudi delež odpadkov visoko legiranih — nerjavnih jekel. Še vedno je v upadanju nakup izven SR Slovenije, medtem ko so se doba-

ve kupcem izven Slovenije povečale za 800 ton.

PAPIRNI ODPADKI

Sekundarna papirna surovina (star papir) izkazuje izredno visoko rast, za več kot 27 % v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta. Tudi dobavljene količine slovenskim papirnicam so znatno večje od lanskoletnih. Pogodbene obveznosti uspešno izpolnjujemo. Manjše odstopanje beležimo samo pri Sladkogorski, z indeksom 97. Hud problem je realizacija pogodbenih količin z Beliščem. V prvih šestih mesecih obvezo izpolnjujemo samo s 53 %. Na zunanje vzroke težje vplivamo, zato moramo še z večjo

odgovornostjo odstranjevati notranje, ker obveza do Belišča sloni na samoupravnem dogovoru in koriščenju njihovih sredstev v zajemanju in predelavi papirnih odpadkov.

V prvih šestih mesecih letošnjega leta smo pripravili 7.295 ton ali 80 % več kot I. polletje 1979 in 6.099 ton ali 59 % več kot v letu 1980.

Iz teh podatkov je razvidno, da se je odnos do zbiranja — prevzemanja papirnih odpadkov v našem tozdu močno spremenil, na to pa vpliva tudi redno prevzemanje papirnega vložka s strani predelovalcev. Stimulativna cena za drobni odkup, razne akcije so bistveno vplivale na zbi-

(nadaljevanje na str. 4)

(nadaljevanje s str. 3)

ratelje, da so zbrali večje količine. Prepričani pa smo tudi, da so razna obvestila na TV, radiju in dnevnem časopisju vplivale na zbiranje.

ODPADKI BARVNIH KOVIN

Tudi promet z barvnimi kovinami je večji. Indeks na isto obdobje preteklega leta je 120. Pri odpadkih barvnih kovin je realizirana količina 3.250 ton in je večja za 7,7 %. Večji dvig izkazujemo pri repromaterialu in predelavi. Tudi pri barvnih kovinah opažamo strukturno spremembo v slabše vrste (ostružki, folije). Pri plasiranju barvnih kovin je še vedno močno prisotno pogojevanje s strani dobaviteljev in izsiljevanje s strani porabnikov, zlasti nekaterih iz drugih republik.

ODPADNO STEKLO

Odpadno steklo postaja iz dneva v dan pomembnejša sekundarna surovina. Žal še

vedno nima primerne cene, ki bi v znatni meri vplivala na odkupljene količine. V preizkusu je zbiranje odpadnega stekla, ki nastaja v gospodinjstvih na petih lokacijah pri večjih trgovskih centrih v Ljubljani. Ker je akcija stekla pred kratkim, takega pristopa še ne moremo oceniti.

ODPADNA PLASTIKA

Odpadna plastika in guma še pridobivata mesto v naših sekundarnih surovinah. Pomen gume kot alternativno gorivo je tudi šele v razvoju, kakor tudi naša tehnologija zajemanja. Temu primerni so tudi količinski rezultati. Nabava transportne opreme po poizkusnem obdobju bo šele ustvarila pogoje večjega zajemanja.

ZUNANJA TRGOVINA

Za področje zunanje trgovine lahko rečemo, da kljub zaostrenim pogojem poslovanja dosegamo dobre rezultate, ne glede na to, da

smo se skozi celo polletje srečevali z vrsto nepredvidenih restrikcij. Izvoz na konvertibilno področje smo nasproti istemu obdobju preteklega leta podvojili in znaša din 24.279.489,15 (preračunano po veljavnem tečaju ZIS na podlagi ICD), indeks na plan DO je 87, od tega znaša za TOZD POS 95 in TOZD RET 85, količinsko pa TOZD POS 63,7 % več in TOZD RET 133 % več. Da je bil izvoz nasproti obdobju preteklega leta precej večji, pove tudi podatek, da je bilo izvoženo 50 vagonov več blaga.

Uvoz je v mejah planiranega in znaša za TOZD POS din 1.623.125,55 (rezervni deli za strojno opremo), za TOZD RET pa din 3.203.644,65 (uvoz opreme).

DEVIZNA SITUACIJA

Precej neugodna pa je situacija pri deviznem prilivu, in sicer pri deležu, ki ostane po odbitku vseh predpisanih dajatev na razpolago naši DO za kritje lastnih uvoznih potreb po planu in sprejetih

obveznostih po samoupravnih sporazumih z drugimi DO. Naši kupci v tujini v dogovorjenem roku poravnajo svoje obveznosti, tako da smo celo že presegli planirani devizni priliv za leto 1982. Razpolaganje z deviznim prilivom v začetku leta je znašalo 65 % od ustvarjenega priliva vse do sredine meseca aprila, nato pa se je ta delež postopoma zniževal in trenutno znašala še 30,24 %, cca 70 % pa obvezno izločamo za energetsko oskrbo (nafta, za odplačevanje tujih najetih kreditov na nivoju republike in federacije, za delovanje federacije in njenih organov ter za kritje najnujnejših skupnih družbenih potreb. Glede na to, da naša DO ne bo razpolagala v tem letu s planiranim zneskom deviznih sredstev, tudi ne bo mogla v celoti izpolniti sprejetih obveznosti po samoupravnih sporazumih v zvezi z združevanjem deviznih sredstev z drugimi DO oziroma morali bomo povečati izvoz, vendar le do take mere, da ne bomo ogrozili preskrbe domače bazične industrije s sekundarnimi surovinami.

GOSPODARJENJE V TOZD RET

Največja značilnost gospodarjenja TOZD Regeneracija tekstila v I. polletju leta 1982 je neenakost pogojev poslovanja glede na druge republike in avtonomne pokrajine v SFRJ. Republiška skupnost za cene SRS namreč naši TOZD in TOZD Regeneracija Surovine, Maribor, ni odobrila enakih prodajnih cen za sekundarne surovine, kot so bile odobrene drugim specializiranim organizacijam za zbiranje koristnih odpadkov in pripravo sekundarnih surovin s strani njihovih pristojnih republiških in pokrajinskih skupnosti za cene.

Medtem, ko so bile drugim organizacijam ob koncu preteklega oziroma začetku tekočega leta odobrene 25 % višje cene glede na november 1980, je bilo v SRS šele z 22.4.1982 odobreno 14 % povečanje glede na isto obdobje. Organizacije iz drugih republik so zato v večji meri prevzele odkup kvalitetnejših odpadkov v SRS. Zaradi večjega povpraševanja od ponudbe im možnih višjih ponudnih odkupnih cen organizacij iz drugih republik so najkvalitetnejši odpadki — odpadne niti in odpadne krpe — začeli odte-

kati v druge predele SFRJ. Tekstilni odpadki pa za razliko od sekundarnih tekstilnih surovin ne spadajo pod družbeno kontrolo cen. Nam so v večji meri preostali manj kvalitetni odpadki, ki so bistveno vplivali na strukturo proizvodnje in katerih predelava je manj rentabilna. Tudi pri predelavi odpadnih niti in krp, katerih nabavne cene so v posameznih primerih presegle od republiške skupnosti za cene odobreno prodajno ceno, nismo mogli pokrivati proizvodnih stroškov. S povečanjem čisto trgovinskih poslov smo uspeli

doseči dohodek istega obdobja preteklega leta, ki pa nam ne zagotavlja pokrivanja vseh potreb in tudi izplačani osebni dohodki predstavljajo 8,3 % zaostajanje za rastjo življenjskih stroškov.

V tekstilnem obratu Ljubljana je bilo pripravljenih 631 ton sekundarnih surovin, katerih struktura je naslednja: delež krp za čiščenje se je zmanjšal na 11,1 %, čistilne bombaževine na 7,6 % in sortiranih surovin na 54,4 % delež surovin iz predilniških odpadkov pa se je povečal na 22,3 % in ostalih surovin na 4,6 %.

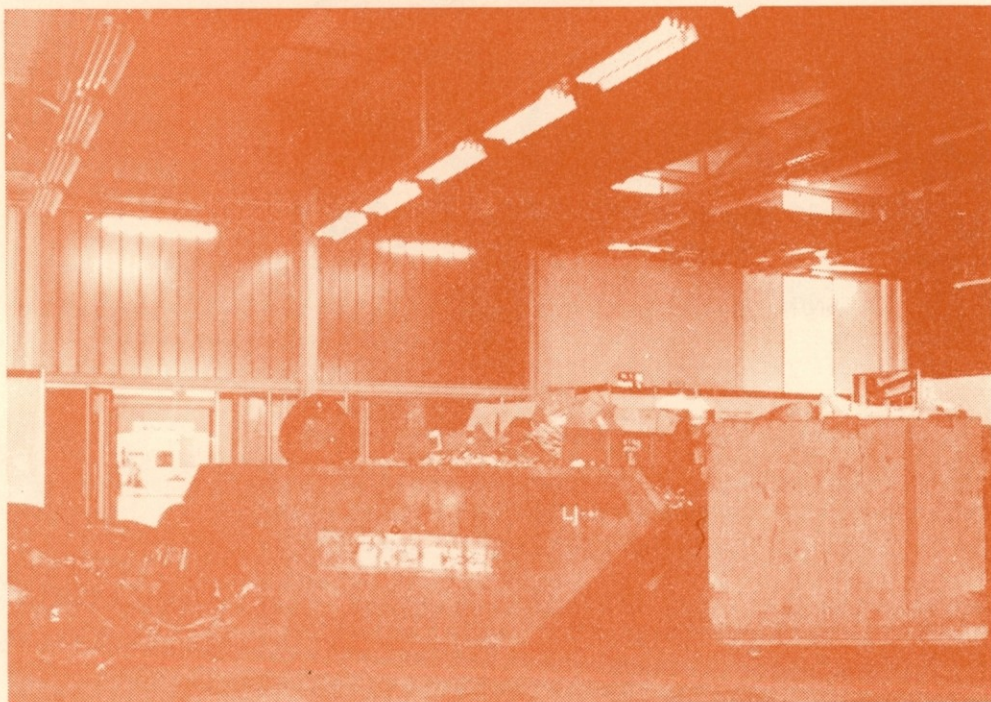

35
dinos

Spomladi je bila na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kdo ve katera že, razstava z naslovom **TEHNIKA ZA OKOLJE**, na kateri vsako leto sodelujejo tudi delovne organizacije s področja zbiranja in pripravljanja odpadnih surovin. Pričujoči fotografiji prikazuje del razstavnega prostora in del tistega kar je kdo razstavljal

Tekstilni obrat Bohova je pripravil 915 ton sekundarnih tekstilnih surovin, od tega manjši delež krp za čiščenje 1,1 %, čistilne bombaževine 42,6 % in regeneratov 27,8 % ter večji delež ostalih sekundarnih surovin iz čistega prometa 28,5 %. Količinska proizvodnja TOZD je za 14 % večja, celotni prihodek pa za 22 % večji od istega obdobja preteklega leta. Zaradi porasta porabljenih sredstev za 30 % je dohodek večji le za 8,9 % in čisti dohodek za 9 %. Izplačani osebni dohodki so bili za 19,6 % večji.

V preteklem letu so bili izplačani osebni dohodki v III. in IV. trimesečju neprijemno večji, kar je potrebno v tekočem letu nekoliko uravnati. Izvršnemu svetu Sob Ljubljana Bežigrad bo dostavljena posebna analiza izplačil OD z obrazložitvijo. Kljub težavnejšim pogojem poslovanja znaša akumulacija v primerjavi s celotnim prihodkom 9,17 %, kar pomeni, da je bilo poslovanje kljub vsemu uspešno. V tem obdobju smo povečali izvozno aktivnost in predstavlja izvoz 6,39 % doseženega celotnega prihodka, kar dovoljuje 2 % večje izplačane osebne dohodke.

O DELU SKUPNIH SLUŽB

Delovna skupnost skupnih služb je izvršila svoj z letnim planom predviden obseg delovnih opravil svojega temeljnega programa. Poleg tega pa je opravila še vsa dela, ki so bila potrebna zaradi preseganja planiranega obsega poslovanja obeh temeljnih organizacij.

Posamezna področja v delovni skupnosti skupnih služb so svoje temeljne in dopolnilne delovne programe izvajale takole:

1. Področje strokovnih in tehničnih opravil za samoupravljanje in medsebojne odnose je svoj temeljni program izvršilo v

celoti. V tem času ni bilo posebnih problemov pri realizaciji programa, ni pa bilo tudi potreb opravljati kakršnegakoli dodatnega programa. Po oceni vodje področja je bil temeljni program izvršen v redu.

(nadaljevanje na str. 6)

2. Področje načrtovanja in izgradnje je svoj temeljni program izvajalo tako, da je pripravilo ali sodelovalo pri izdelavi osnutkov dokumentov ter gradiv za gradbene, lokacijske in investicijsko dokumentacijo raznih objektov, in sicer:
- Investicijski program za izgradnjo predelovalnega centra uporabnih odpadkov v industrijski coni BP-8 v Ljubljani,
 - Študija o jeklenih odpadkih,
 - Investicijski program izgradnje pripravilnice odpadnega papirja,
 - Rebalans plana 1982,
 - Lokacijski preizkus za izgradnjo skladišča Šentjur pri Celju,

— Izvajanje gradnje: Trbovlje, Kranj, Maribor, Dravograd, Murska Sobota, Lendava, Novo mesto, Sežana, Kočevje, Brežice, TO Ljubljana (Temafa),

— Razna večja statistična poročila,

— Izgradnja predelovalnega centra Celje,

— Uporaba avionskega prometa v letu 1981

in druga drobna tekoča opravila.

Po mnenju vodje področja je svoj delovni program izvajalo dobro.

3. Področje poslovne organizacije in računovodstva je svoj temeljni program izvršilo. Pravočasno je izdelalo periodični obračun za I. in II. trimesečje leta 1982. Prehod na planirano računalniško ob-

delavo še vedno ni popolnoma izpeljan in delo na njem še ni povsem ažurno. Vzrok za to so še vedno neusklajene kapacitete in jih zaradi restrikcije uvoza še dolgo ne bo mogoče uskladiti. Prilaganje na sedanje kapacitete pa je zvezano z večjimi organizacijskimi napor, ki jih bomo obvladali do konca 9-mesečnega obračuna.

Finančno poslovanje Delovne skupnosti skupnih služb je po obračunu za I. polletje 1982 potekalo v redu. Z rebalansom predvideni način financiranja, ki je odvisen od izpolnjevanja planiranih obveznosti tozgov, je zaradi preseganja plan-skih obveznosti zadostoval za pokritje vseh ob-

veznosti delovne skupnosti.

Osební dohodki v DSSS se gibljejo v odvisnosti od višine pogojno nekvalificiranih delavcev v DO in planiranega obsega zaposlenih v DSSS. Višek sredstev čistega dohodka v DSSS je bil začasno razporejen na sklad skupne porabe, ki bi se lahko ob koncu poslovnega leta namenil za potrebe stanovanjske gradnje.

Število zaposlenih po spisku je zaradi zamenjave 2 upokojencev trenutno višje za 1 delavca, kar se bo v naslednjem obračunskem obdobju stanje uskladilo in celo zmanjšalo.

Iz poročila namenjenega zborom delavcev Dinosa

O SKLADIŠČU v Titovem Velenju

PRED KAKŠNIM MESECEM JE V LOKALNEM GLASILU TITOVEGA VELENJA IZŠEL ČLANEK O USPEHIH IN PROBLEMIH NAŠEGA SKLADIŠČA POD NASLOVOM: **INDUSTRIJI SO ZELO POTREBNE ODPADNE SUROVINE**. V NADALJEVANJU OBJAVLJAMO DALJŠI IZVLEČEK IZ TEGA ČLANKA, KI GA JE NAPISALA NOVINARKA MIRA ZAKOŠEK.

„Najuspešnejši smo bili v preteklem letu predvsem na področju zbiranja papirja“, je dejala vodja enote Dinosa v Titovem Velenju **Vlasta Rahten** in pri tem poudarila, da so na tem poročju zelo veliko naredili osnovnošolci v sodelovanju z organizacijami Rdečega križa na osnovnih šolah. Lani so zbrali več kot 40 ton odpadnega papirja, predvsem časopisov in revij, v slabih štirih

mesecih letos pa Dinos pripravlja različne propagandne akcije, da bi spodbudili tovrstno dejavnost med mladimi. V ta namen so izdali značke, vse šole, ki so se aktivno vključile v to akcijo, pa bodo prejele tudi priznanja. Lani so poleg tega pripravili za najuspešnejše zbiralce papirja na osnovnih šolah izlet. Popeljali so jih v papirnico Ceršak, kamor pretežno oddajajo star papir iz velenjske poslovalnice Dinosa, obiskali so tudi Sladkogorsko ter nekatera obelježja iz časov NOB. Verjetno bodo kakšno podobno akcijo organizirali tudi letos.

Da bi zbiralne akcije kar najuspešnejše stekle, so se dogovorili z mentorji organizacij Rdečega križa, da ima vsaka šola zbiralno akcijo enkrat na mesec. O tem obvestijo enoto Dinosa v Titovem Velenju, ki pred šolo postavi keson za papir. Raz-

redi tudi medsebojno tekmujejo. V preteklih letih je imela vsaka šola zbiralno akcijo le dvakrat na leto. Ugotavljajo, da je sprotno pobiranje papirja mnogo uspešnejše, saj tako zberejo mnogo več.

„V zadnjem času se je na področju zbiranja odpadkov surovin v občini Velenje, precej spremenilo,“ pravi **Vlasta Rahten**, „saj opažamo, da na odpadu ni več toliko surovin. Z zadovoljstvom pa opažamo tudi, da se šoferji, ki odvažajo smeti in opazijo, da je med smetmi papir, odločijo zato, da smeti odvržejo, papir pa pripeljejo k nam. Prav tako smo tudi veseli raznih akcij, ki jih organizirajo krajevne skupnosti. Krajaní želijo imeti okolico kar najbolj urejeno in jo očistijo razne navlake, med katero pa je tudi veliko pločevine. Na njihovo pobudo pripeljemo

v kraj kesone. Takšnega sodelovanja si želimo tudi v prihodnje.“

Vse več je tudi drobnega odkupa. V enoti Dinosa v Titovem Velenju opažajo, da občani ne zavrnejo vsega v smeti, temveč se pogosteje kot pred leti ustavljajo pri njih.

V Titovem Velenju ima enota Dinosa dobre delovne pogoje. Ima poslovno stavbo in skladiščne prostore, ki so ograjeni. Pohodne in dovozne poti so asfaltirane. Imajo tudi stiskalnici za papir in pločevino ter depozitarno, kjer razvrščajo odpadni material. Njihova velika želja pa je, da bi kar najhitreje zgradili industrijski tir. Njihovi prostori so namreč v krajevni skupnosti Stara vas. Ker je skozi to krajevno skupnost prepovedana vožnja s tovornimi vozili, morajo voziti tovore, ki jih potem pošiljajo po železnici skozi Preloga na železniško postajo v Titovo Velenje, kar pa seveda močno podraži njihove poslovne stroške.

Pogovor ob kavici...

Kaj pa izredna akcija zbiranja starega papirja, je pri vas uspela?

Ni. Prevozili smo veliko kilometrov in prabili veliko časa. Na primer: v 3 dneh smo s tremi kamioni napravili 360 km, pripeljali pa le 9 ton starega papirja. V tej zadnji izredni akciji smo pripeljali le okrog 35 ton zbrane papirja.

Dragih voženj je menda zdaj vedno več?

Toliko več, kolikor več imamo posebnih akcij, ki jih tudi sami organiziramo. V mislih imam tudi zbiranje lahkih kovinskih odpadkov, zunaj industrije. Šolarji in krajanji zbirajo, mi pa moramo, že zaradi ugleda našega podjetja, zbrano blago odpeljati, ne glede na količino. Še dobro, da nam naš dohodek takšne stroške prenese.

Tako odkritih izjav pa se malo sliši?

Čeprav stroški hitro naraščajo nam zaenkrat še gre in sicer na račun polne angažiranosti in manjšega števila delavcev.

So še kakšne druge resne težave?

Soočamo se z izredno aktivno konkurenco. Surovina se je vrgla z vso ihto na goriško območje. Iščejo nove zveze oziroma dobavitelje odpadnih surovin, posledica pa je stalno naraščanje odkupnih cen odpadkov.

Lucijan Marussig

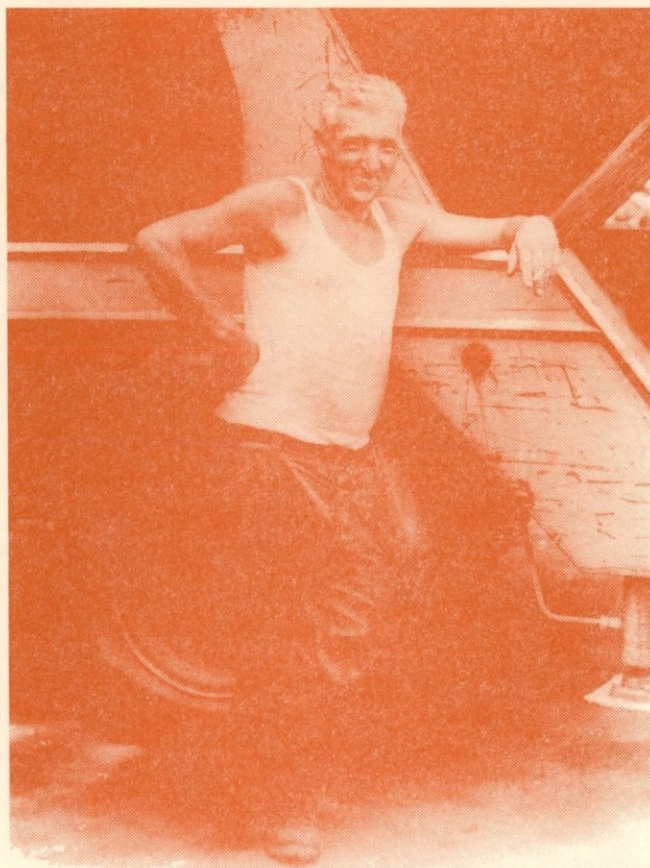
Kakšna je ob tem perspektiva?

Meglina. Zdaj še zmoremo, čeprav gre težko. Ker imamo 2 delavca manj imamo res s tega naslova manj stroškov, po drugi strani pa nimamo na primer nobene zamenjave pri delu za tiste, ki bodo šli na letni dopust. Delo in stroji bodo stali. Žal sem po značaju velik pesi-

mist, res pa je tudi, da ničesar ne izpade tako črno kot vidim jaz. To je dobro.

Ste tehnično dobro opremljeni?

Dobro, oziroma tako, kot vse naše poslovalnice. Zadnja leta so dobile vse kar so si zamislile, vprašanje pa je, če bo tudi odslej tako.

„Čik-pauza“ Edija Škarabota iz Nove Gorice

Zakaj ne bi bilo?

Zato, ker bomo denar rabili za izgradnjo nove poslovalnice, obrata, v Črnučah pri Ljubljani, v takime-novani BP-8 soseski. To investicijo imamo v planu že nekaj let, ker pa jo nismo začeli graditi so bila planirana sredstva na razpolago za druge stvari, ki so jih poslovalnice rabile ali želele. Mislim, da bo sedaj drugače in, da bo pri nabavi različnih strojev imel glavno besedo izračun rentabilnosti. Sicer pa to zahtevajo tudi stabilizacijski ukrepi.

*

Ob kavici sem se junija meseca letos pogovarjal z Lucijanom Marussigom, ki je vodja naše poslovalnice v Novi Gorici.

S.K.

PLETENA OSMICA

Pletena osmica se uporablja za podaljševanje vrvi iz umetnih vlaken. S koncem prve vrvi naredimo osmico, a je ne zadrtnemo. Konec druge vrvi vtaknemo vanjo z nasprotne strani in sledimo pramenu prve osmice. Vozel zadrtnemo in z obeh strani zavežemo varovalni vozel.

Strahotni požar v Mariboru

V TEM PRISPEVKU OBJAVLJAMO VEČJI DEL ČLANKA IZ MARIBORSKEGA VEČERA, KI JE IZŠEL 20. JULIJA 1982, O POŽARU V MARIBORSKI SUROVINI, V NOČI MED PETKOM 16. JULIJA IN SOBOTO 17. JULIJA 1982.

Prve ocene posledic požara, ki je v noči od petka na soboto uničil del proizvodnje Surovine — tozdr Predelava v Lahovi ulici 38 na Teznem, kažejo, da bo neposredna škoda, brez izpada proizvodnje, znašala prek 150 milijonov dinarjev. Manj kot polovica neposredne škode je nastala na objektih, dobra polovica škode pa na proizvodnih strojih, napravah in na surovini.

Povsem sta uničeni obe liniji za izdelovanje industrijske vate, vsaka od obeh linij pa je pred štirimi leti veljala po milijon zahodnonemških mark. Poleg tega so zgoreli tudi stroji zunaj obeh linij. Zgorela sta stroja za proizvodnjo čistilne bombaževine, ki sta veljala po milijon dinarjev. V oddelku koluternice je zgorelo nekaj šivalnih strojev in druge opreme, na nesrečo pa je bila v tem oddelku montirana tudi stiskalnica za izdelavo termoplastičnih izdelkov zmogljivosti 2700 gramov — nova naprava, ki je pred časom veljala 300 tisoč zahodnonemških mark. Uničene je tudi precej druge opreme. Vsi stroji so povsem neuporabni.

Vsa proizvodnja tozdra Regeneracije Surovine je bila dokaj nova. Izdelovali so industrijsko vato v plasteh za izdelavo posteljnih vložkov, tekla je priprava in predelava čistilnih bombaževin in krp, polirnih kolutov za površinsko obdelavo kovin in lesa — vse to je bilo v starem delu proizvodne

dvorane, ki je pogorel. Zgorelo je ali pa je uničeno tudi 150 ton surovin.

PRVI UKREPI

Štab civilne zaščite je imel skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti ter delavci

bile pa so zelo učinkovite tako po kakovosti kot tudi po količini. Računajo, da bi lahko proizvodnja ponovno stekla februarja prihodnje leto."

SANACIJA ŠKODE

Sami v tozdu posledice ognjene ujme ne bodo mogli odpraviti. Za zdaj imajo 24 milijonov dinarjev likvidnih sredstev, ki pa so jih dolžni drugim temeljnim organizacijam za dosedanje kratko-

nacijo je tudi uvedba popolnih treh ali celo štirih izmen v oddelku plastike. Tako bi po predvidevanjih nekako lahko nadomestili izpad dohodka in rešili problem delavcev.

Ironija usode je hotela, da so le pol dneva pred katastrofalnim požarom v Surovini podpisali z zahodnonemškim partnerjem pogodbo o dobavi industrijske vate v tablah za okoli 300 tisoč zahodnonemških mark, kar bi jih rešilo sprotih deviznih skrbi.

„Veliko pa je naredilo šest delavcev, ki je delalo v nočni izmeni v oddelku plastike: hladili in polivali so vmesno steno z oddelkom plastike. Tako so gotovo preprečili, da ogenj poleg 30 krat 75 metrov stare proizvodne dvorane ni zajel

postaje milice občine Maribor Tezno že peto sejo. Za zdaj je v največjem teku akcija odstranjevanja posledic požara.

Obiskali so jih že graditelji proizvodne dvorane, ki so dejali, da je treba celotno montažno zgradbo oziroma njene ostanke odstraniti. „Odločili se bodo za enake proizvodne linije, kot so jih imeli doslej, saj so bile ob nabavi zadnji krik tehnike,

ročno kreditiranje iz združenih sredstev delovne organizacije. Iz lanskega leta pa tudi še imajo obveznosti, ki so ostale nekrite pri odplačilih anuitet za letošnje leto in sicer v višini 20 milijonov dinarjev. Vsekakor računajo s pomočjo širše družbenopolitične skupnosti, seveda ob največjem angažiranju razpoložljivih sredstev na ravni delovne organizacije. Ena od mogočih poti za sa-

tudi nove dvorane za predelavo termoplastičnih mas.

Požar je nastal v delu, kjer so bile uskladiščene surovine — bombažne niti, bombažne mešanice in manjša količina jutastih niti. Vsa zaloga surovine je nekaj tednov mirovala, zato je vzrok požara še toliko bolj zanimiv. Vsak trenutek smo bili pripravljeni na ogenj v skaldišču vhodnih surovin in v delovnem procesu, z

možnostjo ognja v tem delu skladišča pa sploh nismo računali," pravi Ivan Cafuta, direktor tozda.

SODELOVALO 113 GASILCEV

Najbolj pomembno je bilo za nadaljnje širjenje ognja obvarovati pregradno steno med obratom za predelavo plastičnih mas.

Že po štirih minutah so bili na kraju požara s sedem tisoč litri vode, tremi vozili in enajstimi možmi. Toda ogenj je tedaj že prebil stre-

ho v dolžini desetih metrov, bočno pa se je razširil že v dolžini 30 metrov. Vedeli so, da bi se bilo takrat ob razdivjanem ognju z njim brezuspešno spopasti, zato so branili južni del, kjer so delavnice in pisarne, ter sto metrov dolgo steno, ki je mejila na oddelek plastike. Takoj po izvozu iz garaže, ko so zagledali žareče nebo, so obvestili gasilska društva Pobrežje, Studenci in Mesto ter nato še enoto JLA. Pri-manjkovalo je vode, zato so alarmirali še vsa gasilska društva v mestu. Že po 13 minutah je bilo na kraju požara 21 gasilskih društev,

102 gasilca pa sta se tedaj spopadla s ognjem. Nekako po drugi uri je bil požar omejen, vendar pa je na severovzhodni strani zunaj proizvodnih prostorov zajel del uskladiščene plastične mase. Prav tedaj so prispeli na pomoč tudi gasilci iz letališča, ki so s topom in peno pogasili ogenj," je povedal Stanko Čurič, dežurni vodnik v času akcije pri zavodu za gasilsko in reševalno službo iz Maribora.

„Sobotni požar v Surovini je bil eden najhujših v zadnjih nekaj letih na območju Maribora. Ponovno se je izkaza-

lo dobro sodelovanje med poklicnimi in prostovoljnimi gasilci, pokazala pa se je tudi izurjenost in požrtvovalnost gasilcev in delavcev Surovine.

Članek „Protipožarna varnost“ je povzetek iz „Dnevnik“ (21.7.1982). Objavljamo ga zato, da bi v njem naši delavci našli pobude za kvalitetno družbeno samozaščito.

Protipožarna varnost...?

Odmevi na najhujši letošnji požar v Mariboru so zelo kritični: izvršni svet mariborske mestne skupščine je ocenil, da so odgovorni ljudje v Surovini odpovedali pri družbeni samozaščiti in niso storili ustreznih požarno-varnostnih ukrepov, čeprav imajo v proizvodnji opravka z vnetljivimi in nevarnimi snovmi. Predsedstvo Mestne konference SZDL Maribor pa je terjalo poročilo o ukrepih v zvezi s požarno-varnostjo, potem ko je na zadnji seji slišalo, da je požarni inšpektorat velikokrat opozoril odgovorne ljudi v Surovini na neustrezno požarno varnost. „Lotili smo se vseh ukrepov, razen enega, to je, da bi ustavili proizvodnjo," je predsedstvu poročal Alfonz Cerar, vodja požarnega inšpektorata Maribor. Zanimiva podrobnost iz predpožarnih opozoril: celo fotografa UNZ so poslali slikat požarno-varnostne pomanjkljivosti v Surovino.

„Operativno za odpravljanje pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil požarni inšpektorat, ni bilo pristojno vodstvo DO, ampak vodstvo TOZD," je pojasnil Branko Peterneš, namestnik glavnega direktorja Surovine, ki je v tej DO vodil tudi službo protipožarnega varstva. „Tudi naš inženir za varnost je ugotavljal, da ni v redu požarna varnost v TOZD Regeneracija, napisal je odločbo, dal navodila, zakaj pa

te pomanjkljivosti potem niso bile odpravljene, morate vprašati direktorja te TOZD. Moram pa povedati, da so na današnji konferenci osnovne organizacije sindikata Surovine mnogi razpravljalci povedali, da je bila v celotni DO podcenjevana nevarnost požara."

„Ne vem, kako bi odgovoril na takšne obdolžitve, da smo samo mi odgovorni, saj so takšne trditve neresnične," je ogorčeno dejal Ivan Cafuta, direktor TOZD Regeneracija. „Mi smo vse naredili, kar je od nas terjalo požarno-varnostni inšpektor, razen tistega, česar z močmi naše TOZD nismo zmogli. Za to pa smo prosili našo skupno službo, naj nam pomaga, ta pa je zatajila. Celo onemogočili so nas na seji centralnega DS. češ da ne moremo imeti svojega uslužbenca za varstvo pri delu.

Povsem prirodno je, da zdaj, ko je rdeči petelin požrl okrog 150 milijonov dinarjev, nihče noče biti odgovoren za minule napake v Surovinini požarno-varnostni preventivi. Zato se bodo preiskovalci zadeve morali prebijati skozi zapletene labirinte medtozdovskega nesporazumevanja in ugotavljati kratke stike v odnosih med vodilnimi v DO, če bodo hoteli razvozljati vzroke malomarnega odnosa do družbene samozaščite v tej DO.

V odsotnosti direktorja DO DINOS Vladimirja Kralja je direktor TOZD POS Rafael Kravcar dne 19.7.1982 v imenu DO DINOS poslal direktorju DO Surovina, Danilu Sešku, brzojavko. Ta pa se je Rafaelu Kravcarju prav tako brzojavno zahvalil za našo pozornost in pomoč.

NAŠA BRZOJAVKA DO SUROVINI MARIBOR

Globoko nas je presunila vest o nesreči v vašem tozdu Regeneracija. Nastala škoda ni prizadela samo vas, temveč celotno slovensko gospodarstvo, saj ne bo mogoče nadomestiti izgubo vaših predelovalnih kapacitet. Delavci DO DINOS bomo za čimprejšnjo normalizacijo v vašem tozdu Regeneracija storili vse, kar bo v naših močeh.

S tovariškimi pozdravi DINOS LJUBLJANA

BRZOJAV, KI SMO GA PREJELI IZ DO SUROVINE MARIBOR

Zahvaljujemo se vam za vašo pozornost ob nesreči, ki je doletela našo TOZD Regeneracija. Za vašo pripravljenost in pomoč že naprej lepa hvala.

SUROVINA MARIBOR

V delovni organizaciji Surovina je zaposlenih 850 delavcev. Poleg treh temeljnih organizacij v Mariboru pa jih imajo še v Radljah ob Dravi, Celju, Ljubljani in Kopru, dve poslovni enoti pa imajo v Srbiji in na Hrvaškem. Glavni direktor Danilo Šeško je povedal, da je močan ogenj prizadejal veliko škodo tudi terminalu za razkladanje odpadkov, kjer so se zaradi vročine ukrivile tirnice, medtem ko sta žerjava ostala nepoškodovana. Tone Kranjc, član izvršnega sveta občine Maribor-Tezno, ki je bil v Surovini že kmalu po izbruhu požara, je povedal, da se je že ob štirih zjutraj sestal komite za SLO in družbeno samozaščito temeljne organizacije Regeneracija, ki jo je požar najbolj prizadel. Takoj so aktivirali narodno zaščito, poskrbeli za varnost delavcev, ki so prihajali na delo. Obvestili so tudi delavce, ki so jih nujno potrebovali za odstranjevanje posledic požara. „Naloga občinskega izvršnega sveta bo, da bomo skušali dobiti denar iz mestnega in republiškega rezervnega sklada, s katerimi bomo skušali vsaj deloma ublažiti posledice požara,“ je med drugim povedal Tone Kranjc.

DELO 19.7.1982

V prejšnji številki našega glasila smo objavili dve fotografiji in kratko vest o tekmovanju civilne zaščite v Ljubljani, ki so se ga udeležile tudi Dinosove delavke. Tedaj pomotoma nismo objavili tretje, najpomembnejše, fotografije in zdaj to napako popravljamo. Na tej fotografiji so 3 ekipe, 3 vrste, naših delavk iz obeh naših tozdov, TOZD RET in TOZD POS, na 12. občinskem tekmovanju prve medicinske pomoči v Ljubljani

V zapisniku piše...!?

Ustanovi naj se sekcija planinskega društva DINOS. Strokovna služba ali pa posebej zadolženi delavci naj uredijo vse potrebno za registracijo te sekcije.

Kolektiv delavcev Dinosa naj bi se udeležil zveznih športnih iger v letu 1982. Program naj napravi komisija (komisija za kulturo, šport in rekreacijo), pri čemer naj upošteva omejitve sredstev in stabilizacijo. Te igre bodo organizirane v mesecu septembru 1982.

Skelpa št. 25 in 26, sprejeta na 4. seji DS DO DINOS dne 12. aprila 1982.

POGOVOR O POŽARU S STANETOM PESJAKOM

V zvezi s požarom pri Surovini Maribor smo prosili direktorja našega tozda za regeneracijo tekstila, Stanislava Pesjaka, da nam pove, kako je bilo, ko jih je obiskal na kraju nesreče. Povedal nam je, da je bil že predhodno dogovorjen za poslovni obisk v torek, 20. julija in da je v ponedeljek 19. julija navsezgodaj zjutraj vprašal, če kljub požaru dogovor velja, še prej pa jim je v svojem imenu ter v imenu Dinosa in tozda za regeneracijo tekstila izrazil globoko prizadetost zaradi hude nesreče.

Dogovor so potrdili in v torek, 20. julija sta tovariša Pesjaka v pisarni direktorja njihovega tozda za regeneracijo prisrčno sprejela direktor Ivan Cafuta in komercialistka Zdenka Brgles. Tovariš Pesjak je ponovil našo prizadetost zaradi njihove nesreče in obenem zagotovil našo pripravljenost za pomoč tako glede plasmata in transportiranja ožganega materiala kot glede kreditiranja obnove obratnih sredstev.

Ivan Cafuta je v odgovor povedal, da so zelo veseli, ker jih je Pesjak osebno obiskal in s tem dokazal, da ima dosedanje 4-letno sodelovanje med obema tozdoma globoke korenine. Izrazil je prepričanje, da so odnosi med obema tozdoma na tako visoki ravni kot, zelo verjetno, nikjer drugje med dvema temeljnima organizacijama dveh različnih delovnih organizacij. Pri tem je obudil spomin na to, da sta oba tozda v zadnjih štirih letih uspela v obojestransko korist rešiti vse medsebojne tržne probleme. Pesjaka je Cafuta tudi povabil na ogled pogorišča, kar je tudi dokaz medsebojnega zaupanja.

Pesjak nam je povedal, da je bil pogled na pogorišče strahoten in da je vse uničeno, razen pralnih strojev za tekstilne odpadke. Vročina, ki jo je povzročil požar je bila okrog 1200 stopinj, aluminij se je dobesedno topil, različni kabli na primer v strojih pa so zgoreli v nič, v prah.

S. K.

Ena od štirih ladij-trajektov s katerimi vozijo avtomobile, avtobuse in kamione iz Brestove v Porozino in obratno.

Delavska enotnost

Predlagamo vam, da postanete stalni naročnik zbirke *Knjižnica Sindikati* in tako prejmete brošure takoj ob izidu. O novostih v zbirki *Knjižnica Sindikati*, kakor tudi o drugih izdajah naše založbe pa boste redno obveščeni v našem sindikalnem časniku *Delavska enotnost*, pa tudi v drugih sredstvih javnega obveščanja.

Priloženi pregled je pripravljen tako, da velja tudi kot naročilnica, ki jo morate le izpolniti. Hkrati se lahko naročite na zbirko kot redni naročniki.

Naročilnico pošljite na naslov: DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Celovška 43. Morebitne dodatne informacije dobite tudi po telefonu na številko 320-403.

Letnik 1976

..... izv. št. 6:	SAMOUPRAVNO URJANJE DOHODKOVNIH ODNOSOV V ZDRUŽENEM DELU	40 din
..... izv. št. 7:	AKTUALNE DRUŽBENOPOLITIČNE NALOGE SINDIKATOV DANES	30 din
..... izv. št. 8:	LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA	30 din
..... izv. št. 9:	SAMOUPRAVLJANJE V ZDRUŽENEM DELU	40 din
..... izv. št. 10:	R. Albrecht: NOV KORAK PRI GRADITVI TEMELJEV SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE DRUŽBENE UREDITVE	8 din

Letnik 1978

..... izv. št. 14:	R. Albrecht: DRUŽBENA PREOBRAZBA ODNOSOV MED DELAVCI V PROIZVODNIH IN TRGOVSKIH ORGANIZACIJAH	40 din
--------------------	---	--------

Letnik 1979

..... izv. št. 15:	KLUBI SAMOUPRAVLJALCEV IN SKUPNOSTI KLUBOV SAMOUPRAVLJALCEV SLOVENIJE	30 din
..... izv. št. 19:	G. Siligaj: TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA	120 din
..... izv. št. 20:	J. Kodrič: DRUŽBA — DRŽAVA	65 din
..... izv. št. 22:	F. Krstaj: RAZUMLJIVE INFORMACIJE	45 din
..... izv. št. 23:	S. Ilie: DIREKTOR V SISTEMU SAMOUPRAVNEGA INFORMIRANJA	55 din
..... izv. št. 24:	R. Rizan: RAZVOJ VPRAŠANJA NARODA V JUGOSLOVANSKI DRUŽBENI MISLI IN PRAKSI	70 din
..... izv. št. 25:	DRUŽBENOPOLITIČNO USPOSABLJANJE V ZSS	30 din

Letnik 1980

..... izv. št. 26:	R. Kropivnik: SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI V NEKATERIH DEJAVNOSTIH MATERIALNE PROIZVODNJE	110 din
..... izv. št. 27:	L. KONFERENCA ZSS O DRUŽBENEM PLANIRANJU	40 din
..... izv. št. 28:	L. KONFERENCA ZSS O DEMOKRATIZACIJI ODNOSOV IN O KOLEKTIVNEM DELU	30 din
..... izv. št. 29:	J. Holer: VARSTVO PRI DELU IN NALOGE SINDIKATOV	85 din
..... izv. št. 30:	M. Zupan: POLITIČNA EKONOMIJA — PRIROČNIK ZA SINDIKALNE DELAVCE	100 din
..... izv. št. 31:	IZHODIŠČA ZA SPROTNO OBRAVNAVANJE REZULTATOV GOSPODARJENJA	60 din
..... izv. št. 32:	J. Tavčar: SOCIALNA POLITIKA V ZDRUŽENEM DELU	90 din
..... izv. št. 33:	DELTEV PO DELU — KAJ JE TO?	120 din

Letnik 1981

..... izv. št. 35:	HUMANIZACIJA DELA Z VIDIKA INVALIDSKEGA IN ZDRAVSTVENEGA VARSTVA	80 din
..... izv. št. 36:	II. KONFERENCA ZSS Družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodek in skupne potrebe Sindikati in delitev po delu	60 din
..... izv. št. 37:	L. Sočan: OSNOVE SELEKTIVNE RAZVOJNE POLITIKE	120 din
..... izv. št. 38:	B. Kavčič, T. Klavžar in A. Šterbenec: SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE	110 din
..... izv. št. 39:	J. Šter: SOCIALISTIČNA MORALA IN MORALA V SOCIALIZMU	150 din
..... izv. št. 40:	R. Kropivnik: III. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE	25 din
..... izv. št. 41:	REFERATI IN POROČILA KOMISIJE — III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije	120 din
..... izv. št. 42:	A. Škerlavaj: SINDIKALNO GIBANJE V SVETU	120 din

Letnik 1982

..... izv. št. 43:	III. KONFERENCA ZSS Vloga in naloge sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike	95 din
..... izv. št. 44:	PROGRAMI ZA DRUŽBENOPOLITIČNO USPOSABLJANJE V ZVEZI SINDIKATOV SLOVENIJE	80 din

PROGRAM zbirke KNJIŽNICA SINDIKATI za leto 1982

..... izv. št. 45:	Jože Tavčar, Bojan Špičar in Bojan Accetto: POKOJINSKI SISTEM DANES IN JUTRI	
..... izv. št. 46:	Rudi Kropivnik: PROMET V DRUŽBENO EKONOMSKEM RAZVOJU	
..... izv. št. 47:	Vladko Krivokapič: SINDIKATI IN DELAVCI, ZAČASNO NA TUJEM	
..... izv. št. 48:	Franc Šušter, Franc Šušter, Vinko Hafner: KULTURA DELA	
..... izv. št. 49:	SINDIKAT O RAZISKOVALNI IN INVENTIVNI DEJAVNOSTI	
..... izv. št. 50:	Anton Strojcar: PROSTI ČAS	
..... izv. št. 51:	10. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE	
..... izv. št. 52:	9. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE	
..... izv. št. 53:	Božo Čiček in Andrej Komar: EKONOMSKI ODNOSI S TUJINO	
..... izv. št. 54:	Stojan Pretnar: INDUSTRIJSKA LASTNINA IN DRUŽBENA UREDITEV	

NAROČILNICA

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ime in priimek podpisnika: Dne:

Račun bomo poravnali v zakonitem roku.

Zg.

(podpis naročnika)

1) naročilo je enkratno
2) želimo postati redni naročniki zbirke Knjižnica Sindikati do pisanega pisma.

Glasilno DINOS izdaja DO DINOS Ljubljana, Titova 118, v 750 izvodih.

Glasilno ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik je Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Tisk: Usenik Edo, prepisovanje in razmnoževanje Ljubljana

V AVTOCAMPU NA CRESU

Otoka CRES in LOŠINJ sta tako skupaj, da je iz enega otoka na drugi postavljen manjši most, čez katerega teče glavna cesta, ki povezuje oba otoka v enega. Na teh dveh otokih je 5 avtocampov. Na otoku CRES – avtocamp „TIHA“ pri Martinščici, avtocamp „BIJAR“ pri Osorju in avtocamp „BALDARIN“ pri Punta Križu. Na otoku LOŠINJ pa avtocamp „ČIKAT“ pri Malem Lošinju in avtocamp „PUNTA“ pri Velem Lošinju.

Dinos ima prikolice v avtocampu BOKINIČ. Ta avtocamp je na rahlo padajočem pobočju, ki je poraščeno z visokimi borovci. Zgoraj ga omejuje asfaltirana cesta, ki pelje v nudistični del campa, spodaj pa ga omejuje morje. Naše 4 avtoprikolice so na sredini, med cesto in morjem in bli-

zu ena drugi. Prikolice niso vse enako velike, vse pa imajo zaprt platnen predprostor

in še podaljšano platneno streho. V vseh je elektrika za razsvetljavo in za hla-

dilnik, za kuhanje pa je v prikolici štedilnik na plin.

Od naših prikolic do morja je kakšnih 60 metrov. Veliki borovci, dajejo prijetno senco ves dan in človeka kar mika, da bi tu poležaval, poslušal muziciranje škržatov in šumenje morja, ki se vidi skozi vejeve ter vrišč otrok, ki se kopajo v čisti zalivski vodi.

FRANC BRINER-IZ TRBOVELJ

V „zgornji“ prikolici se je nastanil Franc Briner, naš delavec – šofer iz Trbovelj in njegovi. Že 12 dni so tu, tako kot drugi naši v ostalih treh prikolicah. Pod platneno streho, za mizo so sedeli in kartali. Prisedel sem in jih vprašal, kako se imajo.

Franc, z očali in gosto črno brado, očitno zadovoljen, da sem se oglasil pri njem, začne govoriti o hrani. Tako je razložil.

„Kosila ne kuhamo, Z morja se vrnemo okrog 16. ure in predno skuhamo je ura 17.

BOKINIČ. Zaliv in plaža avtocampa Bokinič. Avtomobilске prikolice so pod borovci nad hišami. Na desni strani se začne nudistični camp, ki ima naslov po zalivčku Baldarin. Ker pregraje med enim in drugim campom ni se camp pravzaprav imenuje BOKINIČ–BALDARIN, kar je razvidno tudi iz table pred recepcijo.

Tako je kosilo tudi večerja. Na ta način imamo s kuho najmanj dela. Tu smo na počitnicah pa nam delo nič kaj ne diši."

Na mojo pripombo, da jesti pač morajo, je odvrnil, da jedo kadar so lačni in ne kadar je čas za kosilo ali večerjo.

Na vprašanje, koliko jih je vseh skupaj, dobim odgovor, da štirje. Poleg Franca Brinerja je tu še njegov sin Robert iz prvega zakona in Vida Lavrih s katero se bo Franc poročil. Z njimi je tudi Francetov prijatelj, Robert Lamišnik.

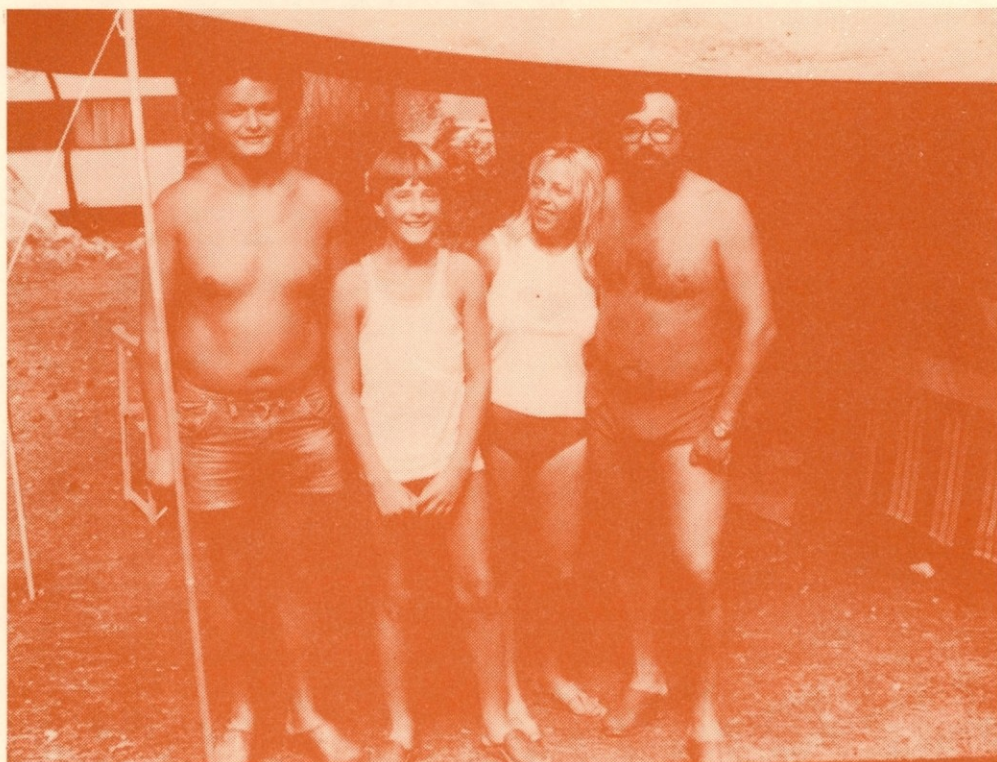
Najbolj zgovoren je bil sin Robert. Hitel je pripovedovati, kako je bilo, ko so prišli, da se mu že koža lušči, ker se je preveč sončil, da suši morsko zvezdo, ki jo je našel na dnu morja in da kar naprej poslušajo kasetno „musko“.

Vida je povedala, da dela v vrtcu v Novih Jaršah pri Ljubljani, da je doma iz Zagorja in, da stanujeta s Francem v Trbovljah. Vsak dan vstane ob 4. uri zjutraj in se odpelje v Ljubljano. Ob 14. uri pa je že spet doma.

Beseda da besedo in tako sem zvedel, da sta se s Francem spoznala v bifeju, ki ga vodi Vidina mama in da imata velik problem z iskanjem stanovanja. Brinerju so menda na poslovalnici v Trbovljah rekli, da mu ga ne morejo preskrbeti, ker ni poročen, četudi je že 10 let pri hiši, kot se reče. Se bo pa poročil, je rekel, čeprav mu nekaj pri tem ne „štima“. Po njegovi logiki je važno to, da so trije, da se imajo radi in da živijo skupaj v enem, za takšno družino neprimernem, prostoru.

DJURO VOJIN IZ LJUBLJANE

Razgovoru z Brinerjem se je pridružil Djuro Vojin, tudi šofer, toda iz ljubljanske

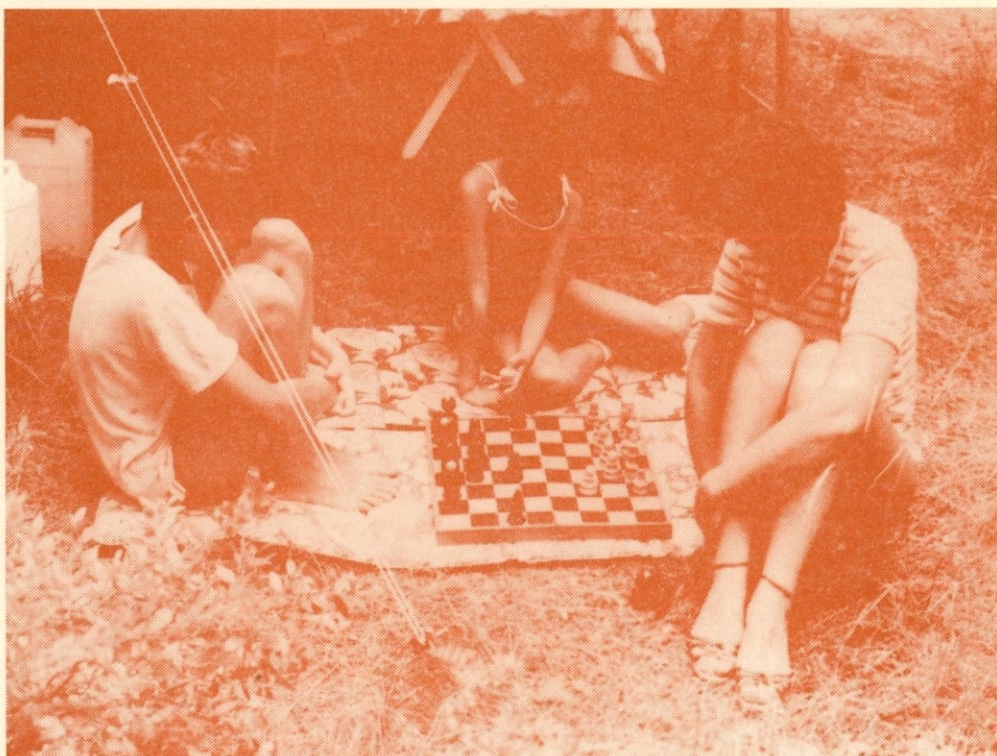
Brinerjevi pred platneno streho na otoku Cresu: Robert Lamišnik, Robert in Franc Briner ter Vida Lavrih

poslovalnice. S svojimi letuje v prikolici, ki stoji nekoliko nižje kot Brinerjeva. Pogovarjali smo se o vsem mogočem in tudi o delu, zlasti o tem, kako težko ozi-

roma, kako umazano je včasih delo naših delavcev. Oba, Briner in Vojin sta delo danes primerjala z delom pred desetimi leti oziroma pred 25. leti, ko je Vojin

prišel k nam. Današnje delo je Vojin takole ocenil: „Pri nas ni več težkega dela, je pa bolj zahtevno in več moramo narediti.“

(nadaljevanje na str. 14)

Vojinova hčerka Milka igra s Petrom šah, 9 letna Branka pa razmišlja, kakšno potezo bi naredila ona. Saj vemo: Kjer je Djuro, tam je šah vedno pri roki.

Ko smo se dodobra pogovorili o tem sem Vojina vprašal o počutju v tem campu. Tako je odgovoril: Punta križ je v redu. Plaža je v redu. Vreme je v redu. Cene za sadje in povrtnino pa niso v redu. Voda je čista in mir je. Jaz sem zadovoljen.

Kaj pa žena, sem posumil?

Zasmejal se je in priznal, da ženi ni tu kdo ve kako všeč. Najbrž zaradi draginje, je razmišljal in jo opravičeval, češ, gospodinja je in vsaka dobra gospodinja gleda na vsak dinar kam ga bo dala. Sem pa bo še prišel, če bo žena za to in če bosta dobila prostor.

Je bilo s prikolico vse v redu, sem vprašal?

Vse, je odgovoril. Rosode je dovolj, manjka pa pribor za pripravo solate. Takšen pribor kot ga imamo v Savudriji. No mogoče je kje v prikolicah, toda našli ga nismo, se je opravičeval.

Djuro je pripeljal s seboj ženo Bojo in dva otroke ženine sestre. Branka je stara 9 let, Peter pa 13. Lani, v Savudriji, je bilo ženi in Djuru dolgčas, zato sta letos rada vzela s seboj Branko in Petra.

Djuro pa je tiste dni dobil tudi obisk. Obiskala jih je hčerka Milka, ki bo potem nadaljevala počitnice nekje pri Dubrovniku in sin Branko z dekletom. Prišla sta z Lošinja, pot pa bosta nadaljevala v Rovinj.

FRANC ZALOŽNIK IZ BOHOVE

V prikolicah poleg Vojina je tiste dni preživel letni dopust Franc Založnik iz TO Bohova. Sem je prišel z ženo Mileno in sinovoma, Markom, ki ima 13 let in Tomažem, ki ima 9 let. Na

Milka Založnik pripravlja kosilo

moje vprašanje, kako so zadovoljni v tem campu je Založnik odgovoril:

„Jaz sem tu zelo zadovoljen in žena tudi. Nobenega večjega naselja ni blizu, zato je tu mir. Za nas, ki vse leto delamo je takšen kraj pravi raj za počitek. Mladini pa takšen mir seveda ni všeč. Oni potrebujejo še kaj, kot na primer glasbo in ples.“

Kaj pa preskrba, sem vprašal, ko sem že vedel, da z njo niso vsi zadovoljni. Takole je povedal:

„V bližini je samopostrežna trgovina, v njej pa je ravno toliko artiklov, da preživimo. Včasih je treba čakati na meso, včasih pa tudi na kruh. Opazil sem, da svež kruh nabavijo takrat, ko starega prodajo. Ugotovil

sem tudi, da je v Malem Lošnju, ki je 30 km oddaljen od tu, zelenjava in sadje enkrat cenejše. Slišimo pa govoriti, da se bo to zdaj pocenilo. Včasih zmanjka tudi vode, toda le za krajši čas tako, da ni večjih problemov zaradi tega. Pohvaliti pa moram, da so v sanitarni zgradbi tudi tuši in topla voda. Tople vode običajno ni v campih.“

Ste našli prikolico v redu, je bilo eno mojih naslednjih vprašanj. Založnik je odgovoril pritrdilno in obljubil, da bo takšno, kot jo je dobil tudi zapustil naslednjemu dopustniku. Glede posode pa je dejal, da jo je dosti manj, kot v Savudrijskih hišicah.

Se tovariš Mejak oglasi sprašujem naprej in tovariš Založnik mi pove, da pride vsak dan in da se zelo zanima, če je vse v redu. Jaz sem na primer pripeljal s seboj manjši gumijast čoln z motorjem, pripoveduje Založnik, tu pa v bližini ni

Založnikovi pri obilnem in okusnem kosilu na katerega so povabili tudi mene. V ozadju se vidita dirkalna kolesa in avtomobilska prtljažna prikolica s katero je Založnik pripeljal sem športne rekvizite in ostale stvari potrebne za aktiven letni oddih in kar najboljšo počutje

Robert in Franc Briner ter Milan Repušič so mi pomagali postaviti moj šotor na prostoru za avtoprikolico v kateri so bili Brinerjevi

nikjer bencinske črpalke. Tovarš Mejak mi je takoj preskrbel 10 litrov bencina tako, da ga bom imel dovolj za ves čas, ko bom tu.

Kako pa ste kaj potovali sem? Iz Maribora je nekoliko daleč, ali ne?

Mi smo že drugič na tem otoku. Letos smo iz Maribora odšli ob 3. uri zjutraj in ob 8.30 smo že bili tu. Na trajekt nismo čakali nič.

Ste imeli pa srečo, sem odvrnil. Jaz sem čakal na trajekt točno 4 ure. Mislite, da bodo naši delavci radi hodili sem na dopust?

„Na to ne bi vedel odgovoriti, toda, če vzamemo v poštev vreme, potem se bolj splača priti na dopust sem, kot v Savudrijo. Tu je najmanj za 30 % lepše vreme kot v Savudriji. Tudi voda je tu bolj topla in bolj čista.“

Ali vas obala, ki je posuta s kamenjem po katerem se ne da hoditi bos, nič ne moti?

Mi se s čolnom prepeljemo na drugo stran zaliva, kjer je obala lepa, bela, peščena.

Tam in na tej strani, kjer je nudistični camp je veliko zalivov s peščeno obalo, na dnu morja pa je mivka.“

Kaj pa tisti, ki nimajo čolna, da bi se odpeljali v kakšen zalivček?

„Bilo bi dobro, da bi Dinos nabavil manjši čoln z motorjem, s katerim bi se lahko tukajšnji dopustniki vozili na lepšo plažo. Sicer pa se na lepšo plažo pride tudi peš, samo v nudistični camp je treba iti.“

Saj je na razpolago Mejakov čoln, ali tega ne veste?

„Vemo, vendar Mejakov čoln je na drugi strani zaliva in ni na razpolago takoj. Mejaku je treba en dan preje naročiti, da ga pripelje sem. Mislím pa, da ga naši zato ne naročijo, ker se bojijo, da bi z njim kam zadeli in ga poškodovali. Problem je tudi veslanje. Vsak ne zna tako dobro veslati, da bi upal veslati daleč od obale.“

Kako pa je z jadrarno desko, „surffom“, ki je na razpolago našim dopustnikom. Vidim, da ga imate tu ob

prikolici prislonjenega. Ga kdo uporablja?

„Nobeden. Nekdo, ki je to znal, mi je enkrat na desko pritrdil jadro, pa sem poskusil zajadrtati. Ni šlo. Pa tudi preveč vetrovno je bilo tisti dan.“

So v vodi ježki?

Nekaj jih je, toda tam kjer se ljudje kopajo, kjer hodijo v vodo, jih ni. Ne vem ali so jih odstranili, ali jih sploh ni bilo. Kopanje je tu res pravi užitek.

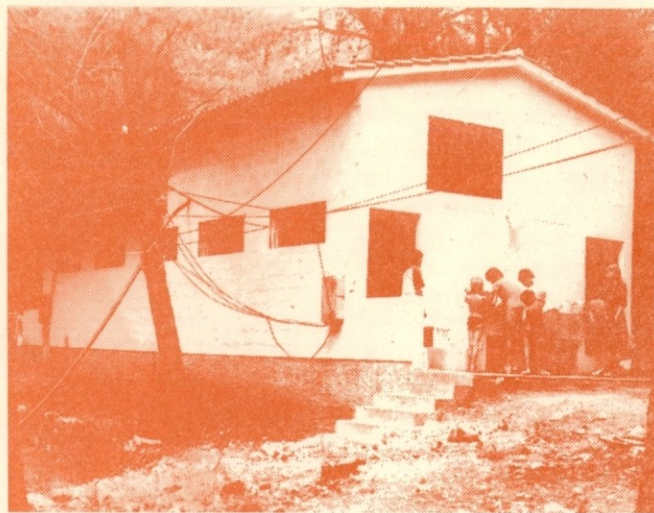
Torej je naša komisija za kulturo, šport in rekreacijo storila prav, da je tudi tu postavila nekaj počitniških prikolic?

„Vsekakor. Pet let sem že pri Dinosu in lahko rečem, da Dinos posveča precejšnjo skrb za dobro počutje delavcev. Marsikatero večje podjetje nima tolikšnih počitniških kapacitet. Pri Dinosu lahko letuje naenkrat kar 20 družin. To ni malo. Pogovarjamo pa se, da bi se še povečale možnosti letovanja v počitniških stanovanjih in avtomobilskih prikolicah. Pri Dinosu ni velika fluktuacija delavcev. Mislím, da k temu prispeva tudi urejenost in možnost cenenih letovanj.“

Tudi Založnik je bil mnenja, da bi drugo leto Dinos postavil eno počitniško prikolico v nudistični camp. Tam je namreč lepše. Tam je vsaka prikolica obdana z grmovjem, tako, da imajo družine nagcev občutek, da jih nihče ne more opazovati. Ni pa tam takšne sence, ker ni visokih borovcev.

Založnik je poleg čolna pripeljal s seboj tudi dva dirkalna kolesa. Z njima se Marko in Tomaž vozita v trgovino, čeprav je ta oddaljena le nekaj deset metrov.

(nadaljevanje na str. 16)

Sanitarni objekt v avtocampu nad zalivčkom Bokinič

Jože Mejak

(nadaljevanje s str. 15)

Sicer pa se kdaj pa kdaj s kolesi popeljeta tudi Založnik in žena Milena. Vse to je Založnik pripeljal sem v navadni prtljažni prikolici.

JOŽE MEJAK IZ BREŽIC

Da imamo mi prikolice v avtocampu na otoku Cresu je velika zasluga Jožeta Mejaka, našega upokojenca iz Brežic. Z Dinosom je sklenil pogodbo, da bo skrbel za naše prikolice in za dobro počutje naših delavcev, ki bodo sem prišli na letni oddih.

Mejak je prišel v Punta Križo oziroma v Bokinič pred osmimi leti in tedaj je od domačinov zvedel, da je na drugi strani zaliva, ki se imenuje JADRIŠČICA, naprodaj stara hišica. Šel jo je pogledat in užival v miru, ki ga je tam našel. Prav ta idilični mir je bil kriv, da je hišico kupil. V naslednjih letih je hišico nekoliko obnovil, nekaj pa prizidal. Od hišice do morja, kjer ima vse urejeno za privez čolnov je 5 minut hoda, po poti nad katero se vejevje prepleta tako, kot kakšen baldahin. Na obali ima Mejak dva čolna. Enega uporablja sam, drugi pa je na razpolago našim. Od Mejakove „luke“ do zalivčka Bokinič, kjer je do zalivčka Bokinič, je dobro minuto vožnje z motornim čolnom.

nima je več ali manj vezan na kopališče tu spodaj, kjer obala ni peščena, čeprav je morsko dno lepo in brez kamenja. Žal pa je tu spodaj v zalivčku vse preveč manjših čolnov. Napoti so kopalcem.

Meni je veliko do tega, je Mejak nadaljeval, da imajo naši tu čimmanj skrbi in, da se resnično odpočijejo. K njim prihajam vsak dan, da se prepričam, če je vse v redu.

Ko sem mu omenil predlog, da bi še eno prikolico postavili v nudistični camp je bil mnenja, da bi bilo med našimi delavci gotovo dovolj interesentov zanjo.

Mejaka sem tudi vprašal, kako je z njegovim čolnom. Odgovoril je, da ga lahko dobi vsak, ki zna z njim ravnati. Čoln je iz plastike in se ga lahko hitro poškoduje.

Sicer pa mi do sedaj še nobeden ni rekel zanj, je pripomnil Mejak in potem povedal, da sta se o čolnu pogovarjala le z Založnikom, ki pa ima sam gumi-

jasti čoln. Vsak, ki zna voziti čoln, ga lahko dobi, z motorjem ali brez njega, je rekel Mejak.

O tem, koliko bi računal za čoln smo se pogovorili kar med razgovorom v katerem je sodeloval tudi Založnik. Izposojnina za čoln na vesla naj bi bila 200 din, za čoln z motorjem pa 400 din na dan, plus bencin. Dobil sem pooblastilo, da to lahko zapišem v glasilo. Kdor bo torej po branju te reportaže šel na letni oddih v Punta Križo, se lahko sklicuje na ta zapis, če ga bo zamikal Mejakov čoln. O tem, da mora imeti vsak, ki vozi čoln z motorjem izpit, nismo govorili, to, kako močan je motor, pa sem Mejaka pozabil vprašati. Menda izpit ni potreben, če je jakost motorja manj kot 4 konjske sile.

JELKA REPUŠIČ IZ MARIBORA

V eni od štirih avtoprikolic je bila Jelka Repušič s svoji-

Repušičevi z mamo Beti in sinovim prijateljem Markom

mi. Najprej je povedala, da je v prikolici premalo posode za kuhanje, potem pa je dodala, da se da izhajati tudi s toliko posode, kolikor jo je, samo navaditi, da se je treba.

Jelka je prišla sem z možem Milanom in sinom Matejem, z mamo Betko in sinovim prijateljem Markom.

Ko sva se pogovarjala o preskrbi je Jelka povedala, da je tu takšna težava z mesom, kot povsod drugod. To je predvidevala, zato je kar od doma, to je iz domače zmrzovalne skrinje prinesla sem toliko mesa, kolikor je menila, da ga bo porabila v 14. dneh. Zložila ga je v prenosno zmrzovalno torbo, tu pa v hladilnik, ki je v vsaki prikolici.

Jelka Repušič je povedala, da ji je tu zelo všeč in to predvsem zaradi miru in neverjetno čiste vode. Tu ni nobenega „luksusa“ in prav to je njim vsem tako všeč. „Samo mravljinice, tiste drobne, imamo v prikolici in ne moremo jih odgnati, je Jelka smeje povedala.

Potem sem jo vprašal, če lahko zapišem, da se hodijo kopat v nudistični camp. Seveda lahko, se je smejala in v smeju dodala, da to ni nič takega. Tam, da je na desetine družin, ki se kopajo gole.

Po takem odgovoru sem dobil pogum in vprašal, če bi jih lahko v nudističnem campu fotografiral. Ona pa v smeju: „ali za glasilo“? Seveda, sem v smeju potrdil.

Ne, to pa ne, je rekla. Ljudje smo tako različni in gotovo bi se našli taki, ki bi mi potem rekli, da sem pokvarjena. Pri nas nudizem ali naturizem še ni tako množičen, da ne bi vzbujal pomislekov.

Potem sva razgovor zasukala na prehranjevanje. Jelka je povedala, da jutraj pripravi obilen zajtrk, kosilo, ki je tudi večerja pa skuha mama.

Kuhanja kosila sem na dopustu osvobodjena, se je Jelka spet prisrčno zasmejala in priznala, da ji je tudi zato tu tako všeč.

Drugo leto bodo Repušičevi spet prišli sem in, če ne bo mogoče priti preko Dinosa, bodo prišli v lastni organizaciji. Jelka je prepričana, da si tu lahko živce resnično odpočije.

Kako na CRES

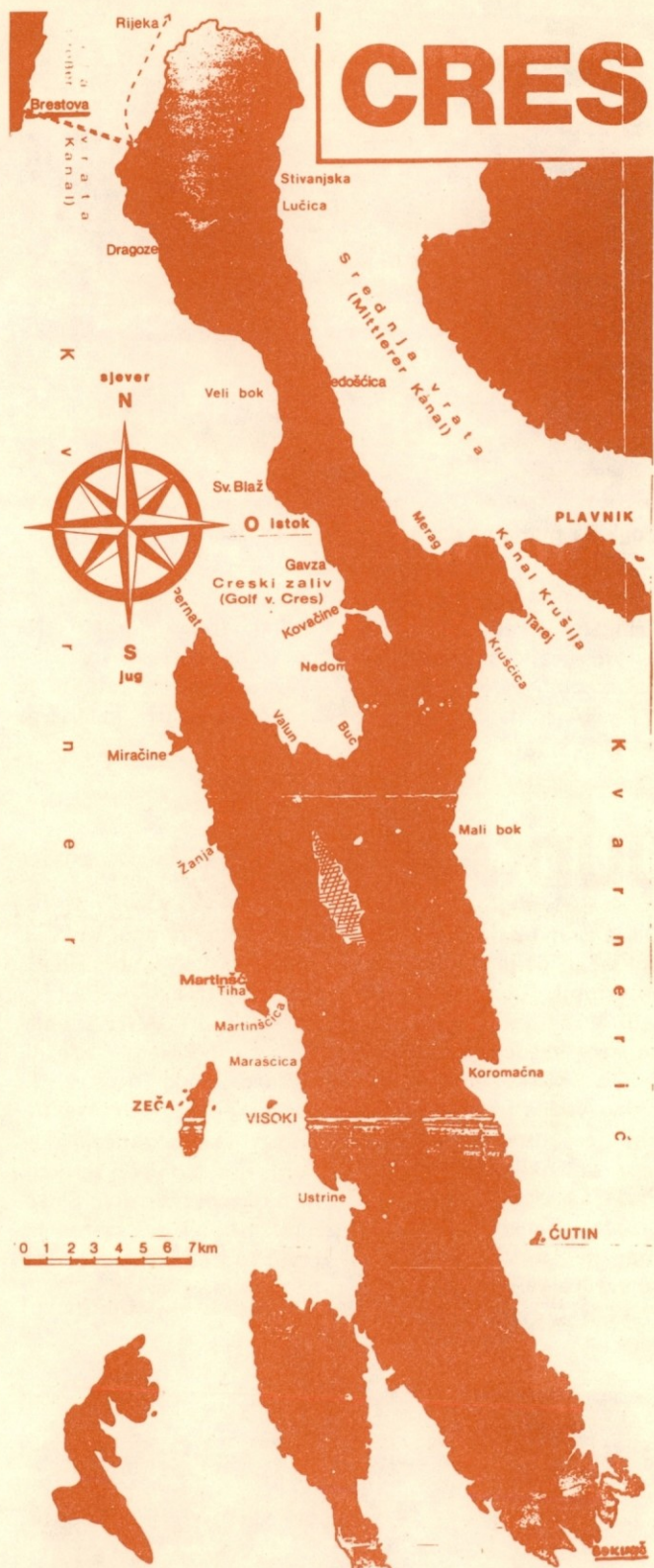
Novi kraj, kjer ima Dinos letos 4 počitniške avtomobilске prikolice je na podolgovatem otoku z imenom CRES. Cres leži za otokom z imenom KRK, nanj pa se najhitreje pride iz polotoka ISTRa. Otok CRES je pri mestu OSOR z otokom LOŠINJ povezan s tako kratkim mostom, da je to kot posebnost vredno zapisati.

Kako se pride na Cres in v Punto Križo je opisal Stane Mancini v našem junijskem glasilu, zato naj pot ponovimo čisto na kratko in od Postojne naprej.

V postojni zavijemo proti Reki, malo pred Reko pa proti Opatiji. Vozite po obalni cesti, nad Opatijo, skozi Mošeničko Drago, dokler ne pridete do izredno razširjenega cestišča zaradi izvoza k morju oziroma k luki z imenom BRESTOVA. (Ta kraj je na naši karti, levo zgoraj)

Iz Brestove v luko POROZINA, ki je že na otoku Cresu, v sezoni vozijo štirje trajekti. Vožnja traja 20 minut.

Iz Porozine pelje asfaltirana cesta po grebenu otoka Cresa, naš cilj pa je avtocamp BOKINIČ-BALDARIN, kije povsem na drugem kraju otoka. Prevoziti moramo torej ves otok, toda pred mestom OSOR moramo

Otok CRES z zarisano asfaltirano cesto (dvojna črta) od BRESTOVE oziroma POROZINE do BOKINIČA, kjer imamo 4 počitniške avtoprikolice

krepko zaviti na levo, na asfaltirano pot, ki je tako ozka, da se na njej ne moreta srečati dva avtomobila. Tu je treba voziti zelo počasi, na srečo pa ne daleč. Po kakšnih 10 kilometrih pelje-

mo skozi vas PUNTA KRIŽA, dokler po dveh kilometrih ne zagledamo veliko plavo tablo na kateri piše: AUTOCAMP BOKINIČ-BALDARIN

(nadaljevanje na str. 18)

Pogled z morja na del nudističnega avtocampa Baldarin

(nadaljevanje s str. 17)

Približno 2 uri se vozi z avtom čez otok. Približno na sredini otoka, pri vasi VRANA je na desni strani,

globoko spodaj, sladkovodno Vransko jezero. Ne pozabite se ozreti nanj. Prava cesta na otoku je vedno tista ob kateri na

tabli piše, da se po njej pride v MALI LOŠINJ, vse do Osorja, kjer je treba, kot sem že zapisal, zaviti na levo in dobro paziti, da pravo-

časno zagledate tistega, ki bi vam morebiti pripeljal nasproti. Umaknil se bo tisti, ki ima za to boljše pogoje, tisti, ki bo lahko za kakšen meter zavil s ceste.

JÚDO (IZG. DŽU-DO)

Da je Franc Založnik včasih boksar in da je zdaj boksarski sodnik ste menda že slišali. V avtocampu Bokinič pa sem zvedel, da njegova sinova Marko in Tomaž redno vadita judo in da sta oba že uspešno naredila izpit za „RUMENI TRAK“. Prvi izpit je za beli trak, drugi za rumeni, tretji za oranžne barve, četrti za rujave barve, peti za zeleni trak in šesti, zadnji za črn

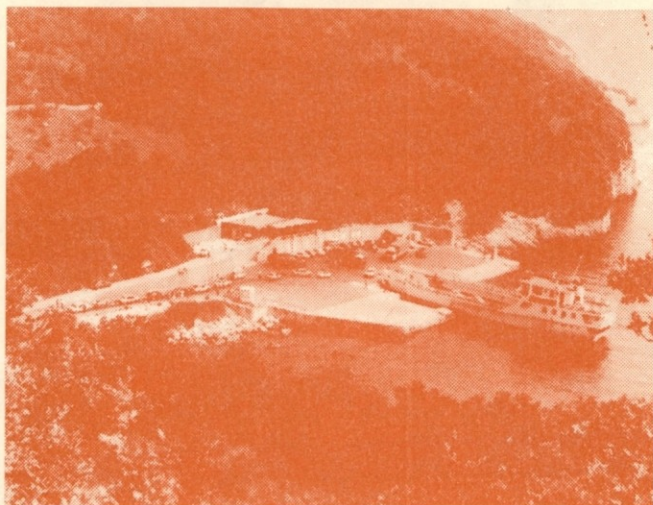
trak. Ako pridno vadiš si lahko vsako leto priporiš nov, višji, trak. MARKO in TOMAŽ sta člana mariborskega železničarskega judo društva, ki ima nekaj državnih prvakov. Tomaž, ki ga kličejo kar Tomi je v pionirski selekciji na odprtem prvenstvu Slovenije že dobil dva priznanja, prvič za tretje mesto, drugič pa za prvo.

Čestitamo!

ISKRENO SE ZAHVALJUJEM...

Vsem članom štirih družin naših delavcev, ki ste bili na letnem oddihu v avtocampu BOKINIČ na Cresu takrat, ko sem vas obiskal, da sem potem lahko napisal to reportažo, se iskreno zahvaljujem za izredno prijaznost in gostoljubnost. Pomagali ste mi postaviti šotor in vabili na prigrizek in kosila tako, kot da bi bil eden od članov s katerimi ste skupaj preživljali letni oddih. Zlasti pa se vam zahvaljujem za skrb, ki ste mi jo izkazovali, ko sem iskal ključe mojega avtomobila. Hvala še enkrat in ne nazadnje tudi za iskren razgovor, na podlagi katerega sem lahko opravil delo, zaradi katerega sem prišel tako daleč.

Vaš dopisnik
Stane Koman

Pristanišče Brestova na obali Istre

Detail južnega konca otoka Cres, kjer je avtocamp Bokinič Baldarin

Priljubljenost

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE - TITO

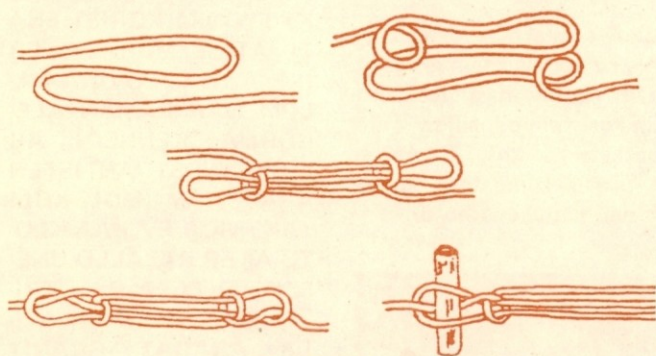
VRSTE VOZLOV:

Vozli za zavezovanje, vozli za podaljševanje in skrajševanje, trdni vozli, drseči vozli.

Pri prvi pomoči uporabljamo ambulantni vozel, ker je ploščat in ne tišči.

VOZLI ZA PODALJŠEVANJE IN SKRAJŠEVANJE

Večkrat imamo pri roki predolgo vrv. Da je ne režemo, si pomagamo s skrajševalnim vozlom.

Skrajševalni vozli

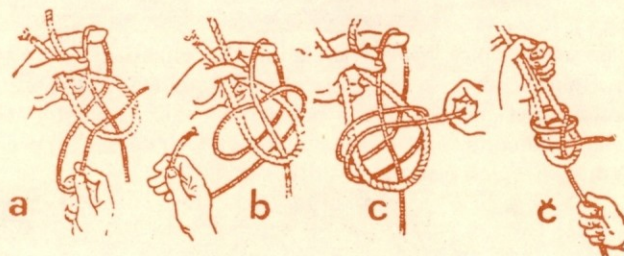
Izdelava:

v sredini vrvi naredimo dve polzanki, tako da dobimo trojno vrv (ali kar cel svitek vrvi). Na desni vrvici naredimo desno prekrižano polzanko in počasi zadrtnemo. Na levi strani naredimo počasi prav tako, vendar začnemo s prekrižano polzanko, ki jo obrnemo navzdol. Vozel drži le, če je vrv nategnjena. Če je vozel prešibak, vtaknemo skozi zanko predmet, ki deluje kot varnostni zatič. Razvežemo ga tako, da potegnemo srednjo vrv.

TKALSKI VOZEL

Pri kratkih vrveh si pomagamo tako, da jih vežemo skupaj in s tem dosežemo željeno dolžino. Za to uporabljamo tkalski vozel. Uporabljamo ga za zavezovanje dveh različnih vrvi, kjer drugi vozli drsijo. Vozel ima to prednost, da je okrogel in ima torej najmanjšo razsežnost. V primeru dveh različnih debelin naredimo s koncem debele vrvi polzanko. Skoznjo vtaknemo od spodaj konec tanke vrvic, s katerim ovijemo polzanko in ga nato povlečemo pod tanko vrvico.

V primeru, ko vemo, da bo vrv sunkovito obremenjena, uporabljamo dvojni tkalski vozel. Zavežemo tkalski vozel in nato konec vrvic ovijemo okoli polzanke iz debele vrvi ter ga izvlečemo.

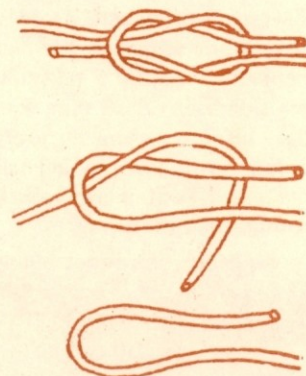
Dvojni tkalski vozel

SIGNALNI VOZEL

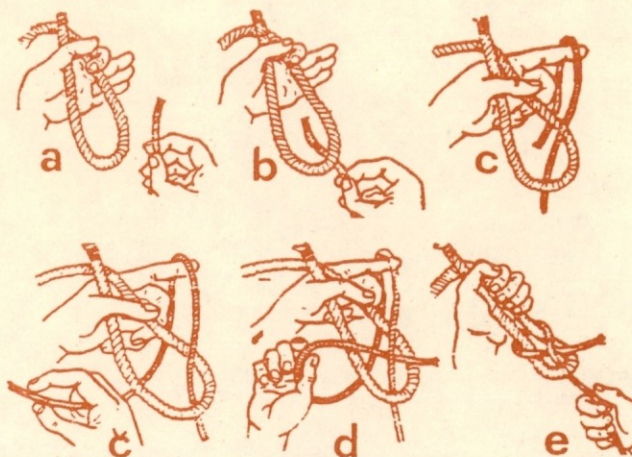
Signalni vozel uporabljajo alpinisti za zavezovanje trdne zanke in v CZ pri reševanju iz ruševin.

Zanj se uporabljajo različni izrazi:

križni vozel, mornarski vozel in osmica. Mora biti dovolj zategnjen drugače se lahko spreveže in zdrsi.

Križni vozel

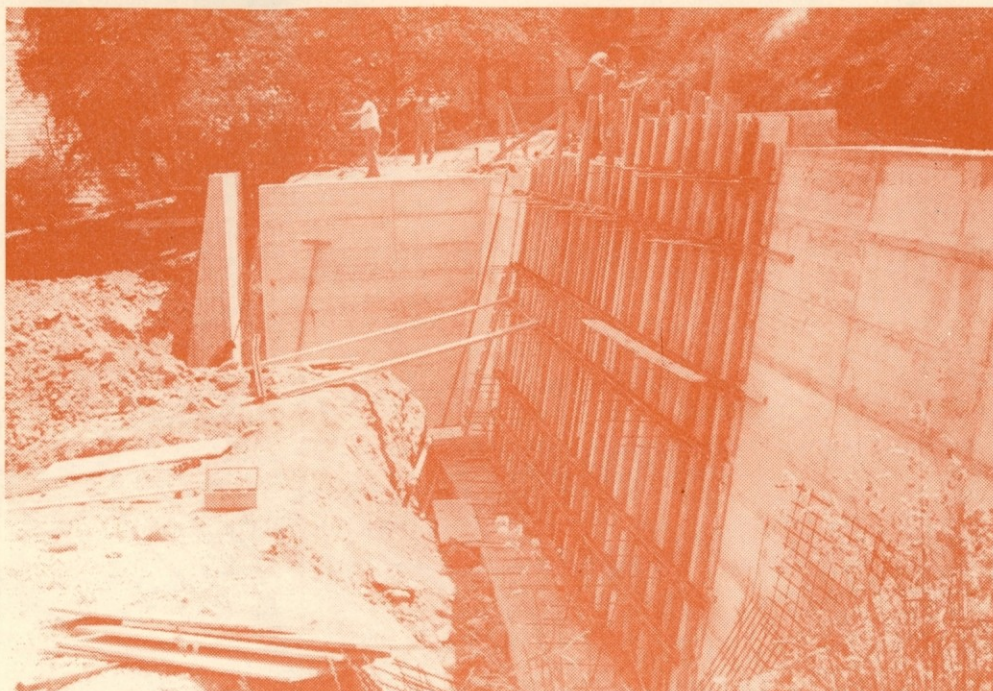
Tkalski vozel

Na prvi pogled je podoben ambulantnem vozlu. Pri pazljivem ogledu opazimo, da je kratki konec na eni strani zgoraj na drugi strani pa spodaj. Pri ambulantnem vozlu pa sta oba konca na isti strani.

POD PRISEGO

Ko sem prišel domov, se mi je odprl prekrasen pogled nikjer ni bilo moje žene.

„DELO“

Naša poslovalnica v Trbovljah je imela v primerjavi s prometom najmanj skladiščnega prostora. Rekli bi, da niso imeli kje obrniti kamiona. Letos pa so se lotili hriba ob katerem stoji poslovalnica in tako precej povečali skladiščni prostor. Fotografija kaže, kakšna betonska dela so bila potrebna, da se spodkopani hrib ne bi kdaj premaknil. V hrib so morali zato, ker se drugam sploh niso mogli širiti.

Zavest o koristnosti, če že ne nujnosti zbiranja koristnih odpadkov s težavo spodriva staro navado, da se tistega, kar ne rabimo več po najkrajši poti znebimo, pa čeprav s tem drugemu napravimo škodo. S takšnimi odlaganjem odpadkov se srečujejo vse naše poslovalnice oziroma skladišča, zlasti tam, kjer so v splošni želji, da bi šlo čim manj koristnih odpadkov v nič, dale hišnim svetom ali krajevnim skupnostim na razpolago kontejnerske koše. Čeprav se natančno dogovorijo kaj naj stanovalci odlagajo v kontejnerje, posamezniki, toda ne vsi, mečejo v kontejnerje vsakršne stvari, pa tudi ostanke zidarskih del, kar zgovorno priča ta fotografija iz Trbovelj.

Na 9. seji DS TOZD RET, ki je bila 29. aprila 1982 je bil imenovan za direktorja TOZD RET DO DINOS DIPL. ING. STANISLAV PESJAK. S tem je bil doseženi direktor TOZD RET ponovno imenovan za naslednje 4 letno mandatno obdobje.

ČESTITAMO!

*

V odbor samoupravnne delavske kontrole TOZD RET so bili izvoljeni: Milan Kramberger, Bojana Omahen, Anica Serk, Ana Stanič in Kristina Štimec.

*

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 110

OVENELOST MEDNARODNI PRAZNIK DELA
ČP JOAN EDNA VT VERSTA CLAIR ZR ASVEL
PIMENKE PODRTINA ELI KJ EPONIM KORIST ENA
TI ATAR MORAVA ER IKE AJAJA ILOVINA NALOM
DAR RAMAN ALEGORIJA KENNEDI AR IZČRPA
NOST ANTISTEN ARAS NAM MOI KULI TAKT
NICA EV RAA KLOTO AKER RAPALLO UNESEK
TI ITAKA RAK TRIVIJ KOLA SONATA ATILA
ARARAT GRANIT REN NIT MOTO PIRO NČ
ECIJA ORNICA ROKE CANON KATRAN KRAK

*

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 111

PLENK ČEKAN RONDO SIROTA ERE MITNIČAR
ŠKARJE ZA KAMA ALIGATOR NAV RMANEC
BLIŽINA SKLEP TKAČEVA PLAZILCI RETORIKA
LIPANČEKANA ETER AC NJ LAŠKO OKAPI KARJO
LE ČASEK KEJ ARME NEC INTKA ARA

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE

Na mladinskih sestankih smo se že večkrat dogovarjali, da bi organizirali razne delovne akcije. Učinkovitost teh akcij ima večkratni pomen, saj bi z njimi očistili okolje, s prodajo odpadnih surovin pa bi si mladinska organizacija zaslužila denar.

Aprila leta 1981 smo organizirali prvo delovno akcijo. V bližini Črnuč smo temeljito pospravili odlagališče, saj smo tam nabrali 14.982 kg starega železa. Ta akcija je bila na delovno soboto, zato nas je bilo kar malo strah, kakšen bo odziv. No, udeležba je bila dobra, saj se nas je zbralo okoli 20. S tem delom smo zaslužili 22.473,00 din.

Zadovoljni z uspehom prve akcije smo v juniju 1981 akcijo ponovili. Ta akcija je bila kar po „šihetu“, udeležba pa približno ista kot prvič. Nabrali smo 11.850 kg starega železa in zaslužili 17.775,00 din.

Naslednja akcija je bila v letu 1982. Zbor kot običajno ob 14. uri na Kurilniški, potem pa smo se razporedili po kamionih in se odpeljali na delo. Tokrat smo šli v bližino tovarne Žima v Štepanjski vasi. Našli smo veliko zapuščeno odlagališče, večina materiala pa je bila na težko dostopnih krajih tako, da smo morali večkrat uporabljati vlečne vrvi. Kljub težavam smo nabrali 11.356 kg in zaslužili 17.034,00 din.

Dne 18. junija 1982 smo izvedli še eno akcijo. Lovsko društvo Gameljne nas je povabilo v njihova lovišča ob Savi po odpadni material. Pri tej akciji so nam veliko pomagali lovci, ker so pripravili material na kupe, na več krajih. Tu smo nabrali 9560 kg materiala in zaslužili 14.340,00 din. Ta dan pa smo imeli tudi malo smole, ker je popoldan začelo deževati. Lovci so nas potem povabili v njihov lovski dom, kjer smo pripravili prijeten piknik.

Pri teh naših akcijah nam veliko pomaga poslovalnica na Kurilniški, ki nam nudi brezplačno uporabo kamionov. Toda, nekaj nas moti. Nihče ne opazi našega dela, nikdar še nismo dobili nobene pohvale. Ne maramo slavonspevov, toda vseeno nam bi dobro delo, da bi nekje slišali ali prebrali kako vzpodbudno besedo.

V mesecu maju 1982 se nas je zbralo nekaj mlajših in starejših delavcev na poslovalnici v Kurilniški in očistili smo dvorišče. Po končanem delu smo bili zadovoljni, ker smo opravili dobro delo, toda drugi dan nihče ni opazil, da je dvorišče, po kdo ve koliko letih, pospravljeno. Ali mladina res ne zasluži nobene pohvale. V čem naj mladi jemljemo zgled po starejših.

Toda, kljub temu bomo naše delo nadaljevali, posebno z akcijami, zbiranja starega železa, saj se zavedamo, da s tem delom pripomoremo k boljšemu delovnemu uspehu delovne organizacije.

RASA

Iz prostovoljne delovne akcije, ki jo je organizirala osnovna organizacija ZSMS DINOS LJUBLJANA, na skladišču v Kurilniški ulici, v začetku meseca junija letos. Mladini je pomagal tudi Djuro Vojin, ki se udeležuje vseh prostovoljnih akcij.

Poln kamion — rezultat prostovoljne delovne akcije naše mladine.

Po akciji se tudi malica prileže.

Srnjak

Komaj se je začelo daniti me je vrglo iz postelje. Nekdo je streljal za našo hišo. Le kdo bi to mogel biti? Lovec? Med razmišljanjem sem zadremal, čez čas pa se mi je zdelo, da gre nekdo po stopnicah k meni. Tako zgodaj? Še predno sem vstal, je že potrkal na vrata. Zaslutil sem, da je za vrati tisti, ki je streljal in res je bil. Moj sosed, no, skoraj sosed. Voščil sem mu „lovski blagor“, potem pa je stekel pogovor o tem, kako je srnjaka zalezoval, kje je padel, kakšen je in tako dalje. Med pogovorom sem seveda pridno točil „kačjo slino“, nepogrešljivo domačo kapljivo, ki mora biti ob takih prilikah vedno pri roki. Prišleka sem tudi malo okregal, ker me ni povabil na odstrel, pa se je tako opravičeval, da sem na zamero kaj hitro pozabil. In srnjak je bil tudi njegova prva trofeja.

Nekaj pa se mi je vendarle ves čas čudno zdelo. Le zakaj ni plen prinesel s seboj? Potem pa se je začel razkrivati. Nekoliko ali pa precej ga je bilo sram. S seboj je vzel tako skrhan nož, da srnjaku ni mogel prerezati sapnika. Prišel ga je nabrusiti in ko sva to delala me je lepo prosil, da naj nikar ne pripovedujem okoli, kakšen lovski nož je imel. Dal sem mu častno lovsko besedo, da bom tiho in to je bilo zopet vzrok, da sva izpraznila vsak svoj kozarček. Potem sva šla k srnjaku in ga začela čistiti. Imel je pre-

streljen vamp in po trebušni votlini je bilo vsepovsod polno tistega, kar je tisto jutro jedel, solata, fižol in še kaj. Torej je bil ta tisti, ki je kmetom „pokradel“ dobršen del pridelkov. Kmetje so mislili, da jim pridelke krade tat na dveh nogah, ker ga nikoli niso mogli zaslediti. No, zdaj je uganka rešena, povzročitelj škode pa nič več nevaren.

K njemu domov sva srnjaka prinesla, ko so ljudje že začeli hoditi na delo. Kot se spodobi pri takem dogodku sva bila glasna in vesela, mimoidoči pa naju niso razumeli. Namesto, da bi nama čestitali, so šli molče mimo. Ugotovila sva, da ne poznajo lovskih šeg in navad.

Potem sva iskala voznika, da bi naju s srnjakom odpeljal na Bled, da bi ga tam oddala v hotel, toda h komurkoli sva prišla, naju je odslovil. Kako zelo bi nama prišel prav lasten avto, sva si lahko pri tem nazorno predstavljala. Končno nama je uspelo najti prijatelja, ki naju je razumel.

V znak zahvale sva mu vso pot pela, posebno glasna pa sva bila v Kropi, kjer smo se za hip ustavili. Zaspanci so odpirali okna in naju opominjali, da naj utihneva. Toda, kot divji petelin v svojem ljubezenskem napevu ničesar ne sliši, sva bila tudi midva za vse gluha. Celo najinemu prijatelju je bilo žal, ker nama je ustregel. Kakšna

škoda, ker ljudje ne poznajo več dobrih lovskih navad.

Na Bledu smo hitro opravili in že smo se vračali. Na povratku smo imeli spet vmesno postajo, morali smo

jo imeti. Za tak dogodek, kot je prva lovska trofeja, ni škoda časa in te lovske resnice smo se tudi držali. V Radovljici pri Lectarju smo se krepko podprli.

Joža Eržen

Na deželi. (Foto Gogala)

ŠE ENKRAT KRANJSKA GORA

Letos januarja sta minili dve leti, od kar so prvi Dinosovci preživeli prijetne urice v našem novem počitniškem objektu v Kranjski gori. Večina je prišla sem zaradi smučanja, drugi pa zaradi rekreativnih sprehodov v spomladanskem in jesenskem času. Tu je dosti možnosti za družinske izlete. Za tiste, ki bolj malo poznajo okolico, bi v nekaj vrstah opisal ta okoliš.

Kranjska gora je turistično središče gornjesavske doline na nadmorski višini 810 m. Smrekovi gozdovi z jaskami in žuborečimi potočki ugodno vplivajo na človeka.

Tu se vilasto odpirata stranski dolini Velika in Mala Pišnica. Nad njima se belijo vrhovi Razor, Prisojnik in Mojstrovka. Iz Velike Pišnice se vzdiguje gorska

cesta, edini cestni prehod preko slemena vzhodnih Julijskih Alp. Gradili so jo ruski ujetniki med prvo svetovno vojno. Mnogi od njih počivajo v grobovih pri Ruski kapelici. Ob njej so razvrščene planinske postojanke.

Zelo lep sprehod je iz Őtenja po dolini Pišnice mimo gorskega jezera Jasna do doma Erika, po cesti. Imate pa gozdni odcep nad hotelom Lek, ki vas tudi pripelje do Erike. To je sprehod, ki je 4 km dolg. Za malo bolj zahtevne pa se od Erike nadaljuje pot do Mihovega doma na višino 1150 m. Tu vas prijazna oskrbnica postreže z dobro klobaso in zaseko. Do Mihovega doma iz Črtenja je 9 km in cca 70 minut hoje. Ko si potešite žejo ali lakoto, se lahko še vzpenjate dalje na Vršič, mimo kočv v Gozdu in Erjavčeve kočv do Tičarjevega doma. Tu je lep razgled na vrsto alpskih vršacev nad Soško dolino.

Na Soško stran ima cesta 26 zavojev od skupnih 50. Zadnji 50 ovinek je na Logu v Trenti.

Druga izhodiščna točka je Gozd — Martuljek oddaljen od Kranjske gore, 4 km nazaj proti Jesenicam. Tu se odcepi makadamska cesta v Srednji vrh..

Po 3/4 urni hoji pridete do doma oziroma višine 960 m. Od tu je lep razgled na Gorenjesavsko dolino in Martuljkovo skupino.

Od vzhoda se vrstijo Kukova špica 2417 m, Široka peč 2424 m, Velika in Mala Ponca 2592 in 2520 m, Koničasti Špik 2472 m, Frdamane police 2273 m in še nekoliko nižji vrhovi.

Z mogočnimi stenami obdajajo široko, a kratko ledeniško dolino Martuljek, ki se začinja pod Široko pečjo v višini 1350 m s Krnico za Akom, kjer so v letu 1981 Dinosovci že bili.

Tretja smer sprehoda je v dolino Tamarja, kjer se pod Poncami vsako tretje leto oglase fanfare, ki svečano

naznanijo svetovno znane polete — smučarske skoke. Tu sta brata Gorišek postavila ponos — skakalnico velikanko. Da si pa to lahko ogledamo, moramo pod Vitrancem po stari poti za nekdanjo železniško progo (nekateri Dinosovci to vedo, ker so jo 1966 leta rušili). Tako pridemo po 6 km do vasi Rateče — 870 m nadmorske višine. To je zadnja vas tik ob italijanski meji. V bližini je tromeja — Karavanški vrh Peč višine 1509 m. Na južni strani pa se razprostira ledeniška dolina Planica, kjer je leta 1936 Avstrijec Bradl prvič na svetu poletel več kot 100 m. Na koncu doline je planinska kočv Tamar. Nad njo se pne v nebo drzno odsekani vogelj Jalovec (2643 m). Vanj se vzdiguje žlebasti Ozebnik, podnožje pa je zasuto z melišči. Nad Tamarjem pa se pojavlja v višini 1203 m iz skalovja Zadnje Ponce slap Nadiža. To je prvi izvir Save. Ko doseže dno doline, izgine v produ. Ponovno se pojavi v Zelencih na močvirnatem svetu med Ratečami in Podkorenem.

Od Rateč do doma v Tamarju (1108 m) je 1 1/2 ure hoje. Tu je v starih časih stal tamar — ovčji stan. Za Tamarjem se kot hitro zožuje in vzdiguje v Mali kot, ki sega pod Kotovo Špico 2380 m.

Ture iz Tamarja po Ozebniku na Jalovec 5 1/2 ure, čez Rupe ali Sleme na Vršič 1 1/2 ure, čez Rupe na Mojstrovko 4 ure.

LANC

NOVI ČLAN DINOSOVE DOPISNIŠKE MREŽE

K dvanajstim članom naše dopisniške mreže se je pridružil še JOŽA ERŽEN iz Jesenic. Napisal je oziroma objavili smo mu že 3 pripevke.

KOTIČEK NAJMLAJŠIH

IZLET NA VELIKI VRH V KOŠUTI

Dušan, Stane, Joža, Polona, Sonja in jaz smo šli na Veliki vrh v Košuti. Pri karavli na Kofcah smo pustili avtomobile. Nato smo šli do 20. min. oddaljene kočv. Tam smo odprli svoje nahrbtnike in večerjali. Ja veliki so pili zraven večerje vino midva s Polono pa sok in šabeso. Nato smo šli spat. Drugi dan smo vstali in smo jedli dobre žgance z mlekom.

Počasi smo se odpravili na Veliki vrh. Na sedlu pod vrhom smo srečali trop ovac, katere so prišle k nam in so nas kar lizale po rokah, nogah in obrazu. Ko smo prišli na vrh pa so se tam podile megle in pihal je veter. Žejni in zmatrani smo se vrnili v kočv na Kofcah. Tam smo se pripravili za odhod proti karavli. Med potjo smo srečali čredo konjev in jih božali.

Ko smo prišli do avtomobilov smo se preobuli in se odpeljali v dolino. Med potjo smo nabirali še bezeg.

Sašo Rahne, 9 let

KAJ BI RAD POSTAL?

(Prosti spis)

Rad bi postal vulkanizer. To delo zdaj dela dedek, ki je star 59 let. Med počitnicami hodim k njemu in mu pomagam pri delu. Ne bi smel hoditi, če ne bi bil on šef. Ampak ni tak šef kot so v nekaterih podjetjih, ko sedijo za mizo in spijo ali pa kadijo in poslušajo radio.

Rad bi postal zato, ker je lahko delo. Sedaj samo valim gume iz in v njegovo delavnico. Ko bom pa večji, je rekel, da bom lahko krpal in jih tudi centriral na avtomobile.

Poleti rad hodim k njemu, ker me ta poklic zelo zanima in ko odrastem, da bom bolje znal.

Gašper Loborec
osn. š. Prule, 3b raz.

ŽREBANJE MAJSKE KRIŽANKE ŠT. 110

Za majsko nagradno križanko je bilo razpisanih 10 nagrad po 100,00 din.

Komisija za žrebanje v sestavi: Tone Plešec, Alenka Bajželj, Stane Koman in Maruša Leben, ki je začasno na delu s posredovanjem študentskega servisa, je ugotovila, da so bralci poslali le 9 rešitev. Pri pregledovanju odgovorov pa je ugotovila, da sta majsko nagradno križanko pravilno rešila le 2 bralca, in sicer: MILOŠ GRAJZAR in PETER BRINOVEC, oba iz Kranja. Reševalci so napravili napako pri prvi besedi, ki je OVENELOST in ne ZVENELOST.

Nagrajenca majske križanke sta torej Grajzar in Brinovec, ki dobita vsak po 100,00 din. Čestitamo!

Komisija je sklenila, da bo ostalih 8 nagrad po 100,00 din razdelila srečnim izžrebancem velike novembrske nagradne križanke, ki bo posvečena 29. novembru, Dnevu republike Jugoslavije. Tako bo za novembrsko križanko razdeljenih 18 nagrad po 100,00 din.

ŽREBANJE JUNIJSKE KRIŽANKE ŠT. 111

Za junijsko križanko je bilo razpisanih 5 nagrad po 100,00 din. Komisija v enaki sestavi kot za žrebanje križanke št. 110 je ugotovila, da so bralci poslali 8 rešitev in med temi je Maruša Leben iz koška potegnila 5 rešitev, ki so bile vse pravilne.

Nagrade po 100,00 din za pravilno rešitev križanke št. 111 dobijo:

1. Marija GARIĆ iz Ljubljane,
2. Darja ŽABKAR iz Ljubljane,
3. Milka ARKO iz Ljubljane,
4. Jožica GRAJZAR iz Kranja,
5. Alfred KOMAC iz Tržiča.

ČESTITAMO!

Žrebanje obeh križank je komisija opravila dne 26. julija 1982.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 112

5 NAGRAD PO 100 DIN
ROK: 15. 8. 1982

POGORJE V SEVERO-VZHODNI FRANCIJI	POVRT-NINA	OSJE GNEZDO	VRSTA BLAGA PLIS	MADŽARSKA VLAĐARSKA DINASTIJA	DINOS	DEL RASTLIN	OTOK PRI LOŠINJU	SPAJANJE Z LOTOM	GRŠKA BOGINJA NESREČE	SE NE OZDRAVLJIVA BOLEZEN
PRIJETEN VONJ					GONIČ MUL					
PODROČJE MINISTRA POVRSTINSKA MERA					OSNOVNA MERA OCEHITEV					
									KRAJ PRI MARIBORU	PRETIRANO EROTIČEN ČLOVEK
NASLEDNIK, SIN	STAR GERMANSKI NAROD	VREZOVANJE SLIK V LILOLEJ	IME ATLETA KORICE MIRA MIHELIC	LICENJE Z RDEČILOM DODATEK PENDANT						
ITAL. KOZMETIČNI KONCERN				ME, VE, ...				VRTINEC, JARIN		
				OZADJE						
GORA BOGOV V ST. GRČIJU				ANTIČNO MESTO, ZNAJO PO OBLEGANJU	PROIZVAJALEC APNA	AM. FILM, IGRALKA (KIM)			HERCEGOVEC	
BARVA KOŽE, POLT			VRTUJA HISICA			SKUPNO IME ZA NORDIJSKE BOGOVE		GORIVO ZA PLAVŽE	KORALNI OTOK	SESTAVIL IN RISAL LJUBO BRADEŠKO
TUJ PRALNI PRAŠEK			ORODJE ZANJIC NAZIV GOSPE THEJEVE MATERE		GRDA PISAVA, KRACA				ON, ONA, ...	
TEK NA 42.195 M					NEUMIJEZ BEBEC JOSIP STRITAR				IME IGRALKE NOVAK LIDIJA OSTERC	
TROJAN-SKI JUNAK			ZGODOVIN-SKO MESTO V BIH					ČASOPISNI STOLPEC		
SAMOTEŽNI VOZIČEK			ZAČETNIK DINASTIJE ARSAKIDOV					ŠPORTNI KLUB IZ LJUBLJANE		